

Эсэгэ ороноо, эхэ нютагаа эб хамта мандуулая!

БУРЯАД

Бүгэдэ арадай сонин

ҮНЭН

1921 оной декабриин 21-һээ гарана



2002
октябриин
31
Четверг

№127
(20637)

Намарай
һүүл сагаан
нохой
һарын
25
гарагай
5

Бурятия

УЙДХАР ГАШУУДАЛАЙ ҮДЭР

Октябриин 28-га бүхы Росси готор уйдхар гашуудалай үдэр соносхогдоһон байна.

Ушарынь, хоёр үдэр урда тээнэ Москвагай «Норд-Ост» гэхэн театрай түб соо гурбан шахуу хоног соо чечен террористнуудай барибшалаад байһан зоние «Альфа» гэжэ тусхай бүлэгэйхидэй сүлөөлхэ гээд, хара тамхинай шанартай бодосоор оборготууһанай эсэстэ 117 хүн һана бараа гээд түбэй мэдээсэлэй хэрэгсэлүүддуулгаа һэн. Иймэ бодос хэрэгсэлгүй һаань, театрай байшание террористнууд 150 килограмм тэһэрдэг зүйлөөр бута һүргэхэ аюултай байгаа. Энэ ушарта театр соо байһан зон булта үхэдхэн булагдашаха һэн.

Росси олохон политигууд, юришье зон террористнуудые буруушаана. Гэхэ зуура саашадаа нимэ ябуулгануудые һэргылхын тула нүгөө талатайнь хөөрэдөөндэ орожо, энэ муухай даие зогсообол дээрэ гэхэн һанамжануудшые али олон элрхэйлэгдэнэ.

Н.БАДМАРИНЧИНОВ.



ПЕНСИ

ДЭЭНГЭЛҮҮЛЭГДЭХЭ

Эгэжэ Росси Пенсионно жасын үлэглэл Михаил Зурабов мэдүүлһэн байна. Ерэхэ жэл пенси гурбан аргаар нэмэгдэхэ. Түрүүшын нэмэлтэ 2003 оной үлэглэл харала 5 процентээр дээшлэхэ. Удаадахины апрель соо 11,2 процентээр, гурбадахыны август харала 6 процентээр нэмэхэ. Тиихэдэ һаһанай үлэглэлтын пенсиин базова үндэһэн харала 600 түхэригтэ хүрэхэ болоно. Ийн ажалай пенси ерэхэ жэлэй гуршала 10 процентээр дээшлэхэ. Пенсионно жасын найдууһаар, 2004 оной январь харала ажалай пенсиин дунда эргын үлэглэл 1777 түхэриг болохо.

ЖАЛАЙ ҺУУРИНУУДАЙ

ЯАРМАГ

Байгша оной ноябриин 5-да КСК Гүрэнэй унитарна предриятиниин ишан соо ажалай һууринуудай ямар нээгдэхэнь. Эндэ ажалай һууринуудые дурадхаһан үлэбэриинүүдэй болон эмхинүүдэй үлэбэриинүүдэй уулзаха аргатай. Эндэ хуули еһын асуудалнуудаар үлэбэрхоболтнай, мэргэжэлтэд үлэбэр, заабари үгэхэ юм. Тиихэдэ республикын аймагуудта ажалай һууринууд дурадхагдаха.

Ц.НАЦАЛОВА.

БУРЯТ МЯСО ПРОМ

ЗАКУПАЕТ КРУПНЫЙ РОГАТЫЙ СКОТ

взрослый - до **21** р. за **1** кг. живого веса
молодняк - до **23** р. за **1** кг. живого веса

ПУНКТЫ ПРИЕМА:

Улан-Удэнский мясокомбинат	42-61-64
Еравнинский р-н приемный пункт п. Сосново-Озерск	21-8-50
Баргузинский р-н приемный пункт п. Усть-Баргузин	91-8-08
Селенгинский р-н приемный пункт п. Селендум	97-8-49
Курумканский р-н приемный пункт с. Могойта	96-4-75
Закаменский р-н Закаменский мясокомбинат	0-55-86 0-33-02



оплата транспортных расходов



ШЭНЭ ҮҮЛТЭРЭЙ ХОНИД ҮСХЭБЭРИЛЭГДЭХЭНЬ



Зэдын аймагай Доржо Банзаровай нэрэмжэтэ СПК наян сагта үүлтэртэ хонин ажахы болгогдохо тусэбтэй.

Нигэжэ аяр холын бороожоо үүлтэртэ хусанууд асаригдааг, эхэ хонигой отарануудта табигдаа. Энээн тухай СПК-гай түрүүлэгшэ Борис Ринчинович Ринчинов, олон жэлдэ экономистаар хүрэлжэ байһан Шаракчинов Батомунко Дылыкович хөөрэнгэ хэмээн зургаан отара бии. Хониндогтой 5 жэлэй хэлэсэн батлагшадаа, жэл бүхэндэ ямараар хүрэлһэн тухайн дүн гаргагдажа, тэрэнэй хэмжээгээр түлбэри түлэгдэжэ байха. Табиан жэл соо гаргагшээр хүрэлжэ, хараалагдаһан түсэбөө сүм дүүргэбэл, яһала ехэ урмашуулгада хүртэхэ юм ха.

Ахалагша хониншон Евдокия Ринчинхангуевна Гунзеновагай отарада ута нооһотой үүлтэртэ хусанууд табигданхай. Хабар тээшэ угаа хөөрхөн хурьгад түрэгжэ, шэнэ үүлтэртэ түл

абахадга гэжэ Евдокия Ринчинхангуевна болон тэрэнэй хани нүхэр Александр Балданович баяртайгаар хэлэ. Эдэ хониншонина мүнөө түрүү ээргэдэ яданаг.

Е.Р.Гунзенова 1974 ондо хургуули дүүргэһэнһээ хойшо хониншоноор хүрэлжэ, баян дүршэлтэй болонхой. Гунзеновтэйэй бүлэ 4 үхибүүдые томо болгожо, дээдэ хургуулинуудта хурлана.

«Буряад Республикын агропромышленна комплексин габьяата хүрэмэрлэгшэ» гэдэн үндэр нэрэ ээргэдэ хүртэлһэн түрүү хониншон Евдокия Ринчинхангуевна Гунзеновага ажалай үшөө үндэр амжалтануудые туйлахыень хүсэнэбди.

Дарима ЭРДЫНИЕВА.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Батомунко Дылыкович Шаракчинов; Александр Балданович, Евдокия Ринчинхангуевна Гунзеновтэй.



Октябрийн 30 - Политическэ хашалган хамалганһаа

хохидогшодой дурасхаалай үдэр

ҮНГЭРХЭН САГ МАРТАГДАХАГҮЙ

Үснэгдэр Политическэ хашалган хамалганһаа хохидогшодой дурасхаалай үдэр үнгэрһэн байна. Тийгэжэ хотын Советскэ районий хашалган хамалганһаа хохидогшодой эблэлэй гэшүүн Нина Егоровна Ангасатай уулзажа хөөрэлгэһэн байнабди. Хото соомнай хадаа хоёр мянгаад хохидогшод ажаһуудаг гэжэ тоологдон. Мүн Советскэ райондо 370 хүн, тэдэнэй тоодо Нина Егоровна ородог юм.

милиционерүүдэрэжэ «Ангаев, собирайся!» - тээ бэлэй. Энэ үгнүүд мүнөөшье болотороо шэхэндэ дуудалһан зандаа бандаг юм. Хэды олон хатуу хүнэр жэлүүдэй үнгөрөөшье наа, ходоодо абаяа хүлэжэл буугаабди. Нимэ бандалда ороһон зон мэдэнэ еһотой, хэды муу муухайгаар хэлүүлһэн, баһуулһан, хашуулһан тухай. Жэшээлхэдэ, намане комсомолдо абаагүй хэн. Хургуулиня дүүргэжэ, авиационно заводто ажаллахаяа орохо гэхэд м, баһал «хулаагай басаганши» гээдэ эльгээгэ бэлэй. Энэ мэтээр доромжолууджа ябадага һанахада, ехэ уйтай байдаг даа. Ябаһаар лэ, багшанарай училищида орожо, 1953 ондо дүүргэжэ гараа хэм. Удаань 10 жэл эхин шатын багшаар ажаллааб, тинхэ зуураа МГПИ-дэ хураа хэм. Мүнөө багшын ажалдай ветеран болонхой хуунаб. Сүлөө сагтаа

манай эблээдэ ородог зондо шадаха арга боломжоороо туһа хүргэжэ байдагби. Хонходожо мандыень мэдэхэдэ, ехэтэ баярлаха, хүхихэ бшуу. Уржа ябаа залуу хүрэгтэ, нигэжэ хэлэхэдурэн хүрэгтэ: «Ямарше засаг турьш тогтобощье, нимэ муухан репрессин гэшшэ бү болог. Алдуу эндүү гаргангүй, ойлгомжотой яоха хэрэгтэй» - гэжэ Нина Егоровна үнгэрһэн саг, наһанайнгаа болдог солдог тухай һанай, нелбоһосо аршан буугаа хэн. Үнэхөөрөө, энэ гашуудалта ябадал арад түмэнэй түххэдэ эдэгшэгүй сараа үлөөһэн. Хохидогшодой нэрэнүүд сагааруулагдабашье, мүнгэ алтаар туһаламжа, хүнгэлэлтэнүүдэй үгтэбэшье, зоной сэдхэл уярһаар. Бэшэ хэзээдэшье нимэ алдуу бү болоһой даа.

Ц.НАДЦАЛОВА.

Сагай уларил

Мүнөөдэр республика дотор шинг пойтогүй. Баруун хойноһоо секундын 5-10 метр хүсэтэйгөөр халхилха. Үдэртөө хойто аймагуудаар 3-8 градус, бэшэ тээ 1-4 градус хүнтэн болохо. Улаан-Үдэдэ шинг пойтогүй, секундын 5-10 метр хүсэтэйгөөр халхилха. Үдэртөө 0 градус байна. Наярнин 1-дэ республикын урда шотагуудаар саһан орохо. Зүг нэгэ хэлэгжэ, секундын 3-8 метр хүсэтэйгөөр халхилха. Һүншдөө гол тухэлб 13-18 градус. Муян, Баунтын, Захааминан аймагуудаар 23-28 градус хүнтэн хонхо. Үдэртөө хойто шотагуудаар 5-10 градус, бэшэ тээ 2-7 градус хүнтэн байһаар хүсэгдэнэ. Наярнин 2-то хойто аймагуудаар шинг пойтогүй, бэшэ тээ саһан орохо. Баруун хойноһоо секундын 6-11 метр хүсэтэйгөөр халхилха. Һүншдөө хойто шотагуудаар 17-22 градус, бэшэ тээ 10-15 градус хүнтэн болохо. Үдэртөө хойто шотагуудаар 3-8 градус, бэшэ тээ 1-4 градус хүнтэн болохоор багсаатдана. Улаан-Үдэдэ саһан орохо, хойноһоо секундын 6-11 метр хүсэтэйгөөр халхилха. Һүншдөө 9-11 градус хүнтэн, үдэртөө 0 градус байна.

ЭНЭДХЭГЭЙ АЙЛШАД БУРЯАДАЙ НИИСЛЭЛДЭ

Энэдхэг ороной Владивосток хотодохи генеральна консул И.Х. Зимоми болон тус ороной Россигахи посольствын зүбшээлгшэ, Д.Неругэй нэрэмжэтэ Энэдхэг соёлой түбэ (Москва хойло) директор С. Сингх наа манай республикага айлшалба.

Ушарынь, Владивосток хотодохи генконсульствын байгуулагдаһаар 10 жэл үнгэрбэ. Харин манай республика ту хотодо түбтэй консульско округто харьяатай юм. Тиймэһэ имагтал жэл тухан Владивостогто консулоор томилогдоо байһан И.Х.Зимоми Буряад ороной хүгжэлтэтэй, гадаадаг худалдаа наймаанай талаар тэрэнэй арга боломжонуудта танилсахаяа ерээ бшуу.

Октябрийн 26-да республикын Правительствын Түрүүлэгшэ нэгдэхэ орлогшо Владимир Гейдебрехт Индийн түлөөлэгшэдтэ уулзаба. Генеральна консул Буряад ороной түүхээр, Европ Ази түбинүүдэй уулзуурта оршодог онсо газараар, гайхамшагтэ Байгал далайгаар һонирхоһоноо, саашадаа экономикын талаар харилсаануудые энэдхэг талаһаа эршэдхэжэ хүсэлэгтэй байһанаа мэдүүлээ.

Байгал шадархи орон шотагыё тогтууритай хүгжэлтэ территория болгохо гэжэ республикын хүтэлбэрийн эрх шиндэнги байһан Владимир Гейдебрехт онсо тэмдэглэб. Гэбэшье бүхэдэлхэйн байгааһин уг баялгий талмай гэжэ сонсохогоһон Байгалай асуудалнуудые Буряад орон гансаара шиндхэхэ шадалгүй. Энэ зорилгоор бүхэ дэлхэйн хамтарала хүсэ шадалые элсүүлхэ шухала.

Саашань нэгдэхэ вице-премьер Энэдхэг талые һонирхуулжа магад һалбаринуудые нэрлэбэ гэбэл, ашагта малтамалуудые олзоборино, модо бэлэдхэлгэ, авиационно промышленност гэхэ мэтэ болоно. Мүнөө дээрээ Энэдхэгтэй Буряад ороной экономика харилсаанууд тои һула хүгжэлтэтэй байна. Тэднине эдэрхижүүлхын тула манай республика өөһөдынгэ хүсэ шадал, арга боломжонууд тухай рекламна материалуудые элдэб проектуудые Энэдхэгтэй олзын хэрэг эрхилэгшэдтэ үргэнөөр хүргэхэ, Энэдхэгтэ үнгэргэгдэдэг яармагуудые выставкэнүүдтэ хабаадаха еһотой гэжэ С.Сингх зүбшэл оруулаа.

Уулзалгада РФ-гэй МИД-эй Улаан-Үдэдэхэ түлөөлэгшэ Владимир Иванов хабаадаба. Үдэшэлэн буряад драмын театртэ энэдхэг хүгжэмэй, хатарай ехэ концерт амжалтатыйгаар үнгэрэе. Мүн айлшад Ивалтын дасаңда хүрэнэ, Монголоой консульством ороод гарһан байна.

Николай БАДМАРИНЧИНОВ.

ВETERАНУУД ПЛЕНУМДЭ СУГЛАРЫ

Үнгэржэ байгаа долоон хоногой гарагай гурбанда ветерануудын эмхинуудэй, гүрэнэй засагай болон бусад эмхи зургаануудын нягта холбоотойгоор ажаллаха тухай хотын Советскэ район захиргаанда зүбшэгдөө юм.

Советскэ районий ветерануудай эмхинуудэй түрүүлэгшээр, хотын бүхэ захиргаануудай түлөөлэгшэд болон ажалла шадал хүтэлбэрилэгшэд энэ пленумдэ уригдаһан байгаа. Үнгэрһэн июль һарада ветерануудай Бүхэроссин суглаанай үрэ дүнгүүдые зүбшэл зорилго эндэ табигдаа. Советскэ районий ветерануудай Совет түрүүлэгшэ Леонид Балдановай хэлһэнээр, мүнөөнэй бэрх инээлтэй саг гүрэнэй засаг зургаануудтай нягта холбоотонгоор ажаллаа ветерануудые дүнгэлгэ шухала болонхой. Мүн тинхэдэ ямар нэгэ ор асуудал шиндхэлгэдэ ветерануудай дүй дүрнэй хэрэгтэйшье байдаг.

Советскэ районий захиргаанай түлөөлэгшэдтэй хэлһэнэй ёшоор «Ветеранууд тухай» хуули гүйе эд бэлүүлэгдэнэ. Коммерческэ зарим эмхинууд саг үргэлжэ наһажаал зондо туһаламжа үзүүлжэ байдаг. Бюджетнэ зарим эмхинууд сооһоо Бурядай гүрэнэй университеттэ энэ жэшээлгэдэ. Шадаха зэргээрээ БГУ туһа хүргэжэ, мүн эн ийнше талаар багаханшье наа тэдхэмжэ үзүүлжэ байдаг юм.

Тинхэнэ пленумдэ хабаадагшад хотын бүхэ эмхи зургаанууд хаңдажа, нягта холбоотойгоор ажабайдалаа зохосохо тухай дурдала оруулан байна.

Ц. НАДЦАЛОВА.

«БАЙКАЛ-УГОЛЬ» - ЛУЧШАЯ КОМПАНИЯ ТОПЛИВНО-ЭНЕРГЕТИЧЕСКОГО КОМПЛЕКСА

Сибирская угольная энергетическая компания «Байкал-Уголь» стала лауреатом национальной премии в области бизнеса «Компания года» за 2002 год в номинации «Топливо-энергетический комплекс». Церемония объявления победителей и их награждение состоялась 23 октября в Москве.

Эта премия присуждается ежегодно с 1999 года. Проект осуществляется под патронажем Торгово-промышленной палаты РФ. Лауреатов в каждой номинации определяет экспертный совет, состоящий из представителей бизнес-сообщества, государственных

органов, средств массовой информации. При выборе победителей экспертный совет руководствовался следующими критериями: качество менеджмента, качество продукции или услуг, финансовая прозрачность, рыночная активность, инновационность компании, профессиональный уровень команды, потенциальная инвестиционная привлекательность.

Компания «Байкал-уголь» была образована в прошлом году. Холдинг взял старт с объединения Востсибугля (куда входит одно из нересективных предприятий - разрез «Тугнуйский») и Читинской угольной компании.

Сейчас СУЭК объединяет 82 предприятия из 6 регионов России, на которых трудятся 40 тысяч человек. Холдинг контролирует 35 процентов всей российской добычи топлива, 60 процентов энергетических углей. По итогам прошлого года, горняками СУЭК добыто 70 млн. тонн угля. Потребители продукции компании энергетические системы Восточной Сибири Дальневосточного региона, крупные промышленные предприятия и ЖКХ этих регионов. Кроме того, топливо экспортируется более чем в 10 стран мира.

В.ИВАНОВ

Түрэл Буряадтаа түрүү зэргэтэй

ХАМТЫН НАБАТАЙ ОРОЛДОЛГООР



Тарья, үбнэ хуряалгын хэсүү хаһада Яруунын аймагай ажалшад һайн дунгууде туйлаа. Тус аймаг 6578 тонно орооһото ургамал гэхэ гү, нёдондойхидо ороходоо 133 процентээр дээшэ ургаса абажа, ехэ баалта бэелүүлээ. Тодорхойлол, 12477 тонно үбнэ, угышые һаа нёдондой үрэ дүнһоо 142 процентээр дээшэ үбнэ абahan амжалтатай. Байгша оной 9 һарын ажалай дунгоор аймагай социально-экономическа ажэлтын бүхы һалбаринууд абahan уялгаяа бэелүүдһэн габыяатай байна. Аймагай захиргаанай толгойлогшо Б.Г. Жигжитов, хүдоо ажахын управленин начальник С.Ж.Жамбалдоржиев, СПК-нуудай түрүүлшпэнэр, олоо предприятие, эмхинүүдэй хүтэлбэрилэгшэд, ажалша, малша зон ажадынгоо бодото хубита оруулаа гэжэ тэмдэглэхээр.

Нёдондо «Лидеры экономики-2001» гэнэн республиканска конкурсын гэгээр эрхимэй тоодо ороһон Яруунын аймагай «Дружба» СПК-гай түрүүлгшэ Аркадий Фёдорович ХОНГОРОВОЙ уулзажа хөөрэддэһэн байна.



(шаторолат) ажалашы түүһо үбнөди Тодорхойлол, механизатор бүхэн 180-200 центнер үбнэ гэнэ гэхэ гү, ами угышые һаа нэһэ нэгэ һүритэй болоо, - гэжэ Аркадий Фёдорович хөөрөнэ.

Үнөн бүрнөө 1800 литр һу һаһан байна. Үүтэртэ ажахы болохо СПК-дань 600 толгой үхэр, 3700 хонь тоологдоно.

- Зэдын, Солонгын, Хориин аймаган малшад үүтэртэ үхэр манһаа абадаг юм. Зэдын аймаган Борьсогой СПК-гай адми «Лидеры экономики-2001» гэнэн конкурсно нёдондо нлаһан байнади. Манай ажахын амжалтада габыяатай зон олон, нэрлэбэл, һаалишад: Наталья Владимировна Цыренова, Василса Васильевна Асаланова, Светлана Саидынова, хойшоһ ажалай ветврай Нина Федоровна Белоусова, Дарима

хабар 1084 гектарта орооһото, 1 мянган гектар талмай дээрэ тэжээлэй ургамал тариха, ехэ хауун, ган гасуртай байбашье,

яһала бараг ургаса абаабди. 11 мянган центнер үбнэ сабшажа абаад, механизатор, комбайнернуудта 2.6 мянган центнер үбнэһы

Цыренжапова, Бато Ринчинов, Шинэхэнгийн ерлэн Бальжинма, Цыбэлигийн ехэ ороодосотогоор ажаллана, - гэжэ «Дружба» СПК-гай түрүүлгшэ олоогорхой тэмдэглэһэн.

Үбнэ, тариа хуряалтада габыяатай механизаторнууд Баир Прокопьевич Афанасьев, Султим Ганденович Доржиев, Амгалан Жамсепвич Чимитов, Сергей Михайлович Балданов, Владимир Цыгучевич Мукуев гэнэдэни ажал хэрнэ урагшатай, тиймһээ хүдоо ажахын хүдэлмэришэдэй һайндэртэ урмашуулагдана.

- Эхэ бангаалиннай бидэндэ, хүдоогэй зондо бурханай ханраар эртэн саһа, ган гасуургүй, үерлэхэ ехэ бороогүй, һайн жэлүүдые ерээдүйлэ хүсэжэ байханы болтогон! Эрхим ажалшадтаа, Мужыха Удыгэ шотагаархидтаа ажалдаа амжалтатай, эдүүр энхэ, зол жаргалтай, һайн һайхан ажаһууһые хүсэлбэл, - гэжэ һанаһанаа бэелүүлэхэ зорилготой түрүүлгшэ Аркадий Фёдорович Хонгоров батаһаһэн.

Бэлгма ОРБОДОЕВА.
Улаан-Үдэ: Мужыха.

Хэжэнгын аймагай Ородой-Адагай дунда хургуулийн 60 жэлэй ойдо

АЖАНА ЖАРГАЛ - АРЮУН ЗАМНАА

Буряад һайхан ороноо бузарлангүй ябаарайт, буряад һайхан хэлээ Мартангүй ябаарайт. Ибаргы, дабшагты урагшаа Имаршые дабаанда зогсонгүй, - гэжэ Гажадма Банзаргашеевна һийн бүхэндэ захидаг юм.

Г.Б.Цыбжитова 1946 оной кабинрин 12-то Худанай-Үртөө мангата Жамбалай Банзаргашын ехэ сагаан боложо гүрөө юм. 1963 ондо Аман-Үдэ хотын багшанарай училищиде һурахаяа ошоод, 1967 ондо үргэжэ. Ородой-Адагай пайман жэлэй хургуулида эхин классай багшаар ажаллажэ ерээ һэн. Тэрэ саһаа хойшо жэл үшгөрөө. Аяар 35 жэлэй турһаа таһалгаряагүйгөөр эхин классай багшаар хүдэлнэ. Түрүүшын урагшадын мүнөө өһөдэһингоо үхибүүдые багшладаа асаржа заалгадаг. Олон тоото багшанарын багшынгаа дүршэл шадабари, ургаал заабари халан абажа, бүгдэндэ жэһээ оруулан ябадаг.

Мүнөө болоходо, шабнарын түрүүшын шээһнээ багшладаа ехэ дурлаа бэлэһиди гэжэ яадаг. Ниоураараа сэрбэрхэн, мойһон харахан гэдэһэй, аятай һайханаар хубсаланхай ябагша юм. Хургуулидаа багшмнай хэлэн ажал угаа ехэ юм. Кабиндээ эгээл һайханаар шэмгэдэг һэн. Шээһнүүдэйнгээ һүүлээр Гажадма Банзаргашеевна класс соогоо һурагшадтаа үлоод, үзгүүдые уншдаг, жүжэг наадуулдаг, хатаржа, уулзаж һургадаг һэн. Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, шабманна маанадые дүрбэн тэгшээр үзүүдхые оролдоһон юм. Ажадааные, үзөшье ехэ бэрхэ хүн гэжэ манай шотагаархид агаддаг. «Арадан гэгээрэли отличник» гэнэн гэдэтэ нэрэ зэргэһүүдтэн багшамнай олон номотануудаар шагнагдан байна.

Наһан соохоноо найдаха нүхэрөө шэлэжэ, Наран хүлдэтэ гал гуламтаа ноосоон мүнхэлөөт,



буряад хэлэнэй багшаар хүдэлжэ байһанаа, мүнөө Дархан хотодо багддаг. Хоёр басагатай.

Хүбүүдэйнь ехэ Аманда сельхозинститут дүүргээд, Гусиноозерск хотодо военнэ частыда хүдэлдэг, Чечня ошһон.

1974 оной 3-дахы басаган Гыма багшанарай училищи дүүргээд, зоочноор буряад хэлэнэй факультет дүүргэнхэн. Мүнөө Улаан-Үдэд ажаһуудаг, 2 үхибүүдтэн. Ч.Димитров нүхэрһы. 24-дахы лицендэ мастераар хүдэлдэг.

1978 ондо Абнда хурууһын багшанарай училищи дүүргээд, сэрэгэй албанда тагадаа, 7-8 һара Чечняда алаа хэжэ. Жуковай медалыар шагнагдан юм. Мода бэрнэй - фемдшер.

1976 оной Арсаан пранорциан хургуули дүүргээд, Гусиноозерск хотодо хүдэлжэ байһанаа, мүнөө үеһэ Яруунада хүдэлнэ.

1981 оной Баярма басаган «Менеджмент информационал технологий» гэнэн мэргэжэлтэй болохо гэжэ Зүүн-Сийрнин гүрэнэй соелон болон искусствын академидэ һурана.

Баатар хүбүүһинь оёдолһонон лицейд 3-дахы курсын оюутан, «художник-модельер» гэнэн мэргэжэл абаха.

Баяр Долгод хоёр 9-10-дахы классай һурагшад. Бүлэ соонь 7 багшанар.

Гажадма Банзаргашеевна Аюша Шосонович нүхэрһээ хамта 10 үхибүү хүмүүжүүлжэ, гаралың тагадаа, хүмэһы дүрөөд хүргэнхэн. Тэдэнь бултадаа эхэ эс һангээ, үгтэ абанаранһаа хамаг һанһине абажа тарһан, уран гарган, урагшаа һанаһан, зон нүхэдтоо хүндэтгэн.

Энэ бүмбэ хургуулийн 60 жэлэй ойн баяраар халуунаар амарһалаад, он жэлэй эрһын ошоһые орондооһые мэдэнгүй, буянган, хойшгтэй ябахыһы хүсэ!

Хонгор зудгыхан үрнээрөө хүмүүжүүлэн, Хотон аймагтаа хүндэ ямбатай болон түбхнөөт.

1967 оной ноябрийн 17-до Шосной Аюшатай һийн заяагаа тинилүүлжэ, 10 үхибүүдые 5 басагад, дүүбүүдые өөднэ болгоо.

Ехэ басаган Жаргаланман, багшын мэргэжэл эрхэжэ, Нарһатын хургуулийн директорээр хүдэлнэ, Сорогой шанган лауреат. Хани дэртэ 2 үхибүүдые хүмүүжүүлдэг.

1970 оной Дыма басаган 1988 ондо багшанарай училищи дүүргээд, Хэжэнгын аймаган Булаг хонгодо эхин классай багшаар ажалланһаа эхилһэн, Улаан-Үдэдэ 3-дахы гимназидэ

ХЭТЭДЭЭ БИДЭНЭЙ ДУНДА



Аглаг һайхан нотагтамнайшые, буурал сагаан Буряад орондошые алтан намарай атар дэлгэр хаһа буунхай, агаар тунгалаг, огторгой номин, адууһа мал садхалан, хангай дайда халюун дэглээ нэмэрэнги. Эгээл энэ үедэ Ородой-Адагай дунда хургуули 60 жэлэйнгээ ойе тэмдэглэхэ гэжэ байна. Жаран жэлэйнгээ ой тэмдэглэхэ гэжэ байхадамнай, Дашидоржин Баир Гундуевичай үүргэ, нүлөө сэгнэшэгүй, уула мэтэ үндэршые, дайда шэнги үргэншые байха. хургуулиимнай хүгжэхэ хэрэгтэ 1920 онһоо 1998 он болотор директорээр хүдэлжэ, ялас гэмэ хубитаяа оруулан.

Б.Г. Дашидоржин 1950 оной февральин 7-до Хэжэнгын аймагай Худанай-Үртөө нотагта түрэнһан намтартай. Саашадаа, 1968 ондо Хориин дунда хургуули дүүргэжэ, 1969 онһоо 1971 он болотор сэрэгэй албанда ябаһан.

Наһаараа багшын ажал эрхилһэн гэртэһинийн ехэһэн нүлөө үзүүлжэ, багшын мэргэжэл шэлэжэ, Буряадай гүрэнэй багшанарай дээдэ хургуули 1976 ондо эрхимээр дүүргэбэ. Түрэл нотагаа бусажа, ажалланһаа намтар физикын багшаар эхилһэн. Ажалдаа шударгы, һонор хурса, ехэ түргэн ябадалтай, гүнзэгы ухаатай байһан дээрэһээ, хургуулийн директорээр томилогдоо. Хори гаран жэлэй туршада директорээр эрхимээр хүдэл-

һэнэһы гэршэ - «Отличник народного образования РФ» гэжэ үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэһэн юм.

Хүнэй наһан. холир шэнги зуралзаад лэ, агшан зуура үнгершэдэгың гайхалтай. Мүнөө мэндэ ябаа һаа, 50 наһанайнгаа орьёлһоо маанадаа хаймадан, урданай-хидаал адли, огсом хүжюутэй, хурса мэргэн үгөөрөө, хурдан сээсэн бодолоороо бидэ нэйнгээ сэдхэл далижуулан, хуурмаг юумые хуха нуга хэлэжэ, үнэн юумые үргэн сэгнэжэ ябахал һэн.

Теэд «тооложо табихан наһан, төөлөжэ табихан бээ» гэлсэдэг хамнай даа. Хүндэтэ хүтэлбэрилэгшынгөө нэрые мүнхэлэн, жэл бүхэндэ хабарай амаралтын үедэ теннисээр мурьсөө үнгергэдэг бди.

Мүнөө наһанайн нүхэр Ц.Ц. Базаржапова нотагтаа Сааян хубүүн ба ехэ хубүүн Мэргэнэйнгээ аша басаган Саранатаа амар мэндэ, ажана тэнюун һуудаг.

Лариса ЦЫБИКЖАПОВА,
Ородой-Адагай дунда хургуулийн буряад хэлэнэй багша.



Директор Н.Г.Донсоронова поздравляет дагсину.



Т.Б.Вампилова, Д.Ж.Бадлуев.



С.Н.Шойдокова в спектакле «Материнское поле» (Кижинга).



Буряад Республикын

ҮНДЭР НЭРЭ ЗЭРГЭДЭ ХҮРТЭМӨӨР БЭЛИГТЭЙ

Республикын хүүхдэд уран шадабари хүгжөөх, талаантай хүүхдийг, залуучуудыг, нахатайш зоной дунда бэлигшье элрүүлэх, мүн хүдөө шотагай соёл, гэгээрэл налбаруулах хэрэгтэ габьяатай, холбо туналжа, олон тоото республиканска конкурс, фестивальнуудыг саг үргэлжэ үнгэргэжэ байдаг Соёло министрствын дэргэдхи Арадай уран бэлигэй республиканска түбэй (РЦНТ) эбтэй эгтэй ажалша коллектив олон жэлдэ амжатаа түгсе ажаллажа байна.

Тээмэндэ ажалтай хэрэгээр РЦНТ-гэй (Красноярдейская улсын 32) байшан ерэхэдмни, шлтээд үндэ нахатай, үлбэр үбшэн уран зураана үбшэн - Бэлүүр тоонтотой Виктор Спиридонович Конечных гэгшын шэшэрхэн хоолойгоор баярай үгшүүдыг РЦНТ-гэй директор, Россия болон Буряад Республикын соёло габьяата хүдэлмэрилэгшэ Надежда Галсановна Донсороновада оло дахин хүргэжэ байгаа лэн. Ушарыг мэдэхэдмни, ганса бэе үлбэр, үбшэн, тивмэбэ хотын Нахатайшуудтай байшан-интернатда мүнөө ажагууды болоһон энэ хүн Н.Г. Донсороноваһаа дүүгшынгээ дүр зураха шэрэ, будаг, биирэ минигээр абаха болоһондо баясан, баярай үгшүүдыг оло дахин дабтаһан бангаа бшуу. Анхан Улаан-Удын деногой хүдэлмэрилэгшэ байшан энэ хүнгэй юрын гуримаар (жанр примитива) зуралаг бүтээшүүдынь аяар холын Сузаль хотын музей шэмэлдэжэ байна гэжэ РЦНТ-гэй директорһоо дуулажа ганһаа лэн.

Хүнгэй залуугүй, эдир хүүхдэнь РЦНТ-гэй дэргэдхи коллективүүдтэ, ансамбльнуудта, олон ондоо конкурсуудта хабаадаха дуратай. Юуб гэхэдэ, гансаһыг мурьсоонүүдыг үнэргэнэ бэлэ, жшэнь, олондо мэдэжэ Гэсэрэй, Дагшинануудай республиканска конкурсын удаа наһан хүүхэдэй, аха классайхидай дээд болон гүехай дунда хургуушнуудта орохо арга РЦНТ-гэй олгодог байһаарнь омогорхоомор.

Байгшана оной хабар манарада эмхидхэдхэн республикын аймагуудай соёлон таһагуудай дагшанарай түблөөн дээрэ хабаадаһан шад нэгэн дуугаар эмхидхэл эхэгэй РЦНТ-гэй коллективыг республикын Гүрэнэй шанда зууршалһан байна.

В.Д. ГУНЗЫНОВА - Сэлэнгын аймагай соёло таһагыг даагша, РБ-гэй соёло габьяата хүдэлмэрилэгшэ:

- 2002 ондо Буряад Республикын Гүрэнэй шанда Арадай уран бэлигэй республиканска түбэ зууршалха гэхэн эхэ һайн бодол би дэмжэнэб...

Олон жэл соо соёло оршондо хүдэлхэ зуураа Арадай уран бэлигэй республиканска түб өөрынгөө ёһо гуримуудта үнэн эхэ байдаг, тодорхойлбол, арадай бэлигтэндэ туһалха, үндэһэн арадай ёһо заншал гамнаха, тэрэ заншан үлөөхэ гэжэ оролдодог гэжэ сэгнэхэ байнаб. Соёлдо урагнаа дабшаха хэрэг тус түбэй ажалтай эхэ холбоотой. Элдэб түхэлүүд, элдэб жанр хэмжээ ябуулгануудайнь баян арга боломжыг харуулна. Мэргэжэлэй үргэн мэдэсэтэй байһандаа фестивальнуудыг, харалгануудыг, конкурсуудыг, выставкэнүүдыг эхэ удхатайгаар үнгэргэнэ.

Г.Н. ЕХАНУРОВА - Ивалгын аймагай соёло таһагыг даагша, РБ-гэй соёло габьяата хүдэлмэрилэгшэ:

- Гүрэнэй соёло политика үнгэргэхэ үүргэтэй РЦНТ-гэй ажал ябуулга эхэ улха шанартай.

Илангаяа хүдөөгэй аймагай соёло хүдэлмэрилэгшэдтэ мэргэжэлтэдэй методическа болон бодото туһаламжа тон хэрэгтэй. Репертуарай хууданууд, хуулита документиүүд, программанууд, дүримүүд,

үбшэл заабаринууд. Энэ хадаа РЦНТ-гэй бэлүүддэг ажалан бага хуби ааб даа.

Республика дотор соёло болон ажалшадтай сүлөө сагаа үнгэргэхэ эмхнүүдэй тоо хороогүй байна, арадай уран бэлиг хүгжөөгдэнэ. Эдэ бүгэдыг республиканска, регионууд хоорондын, бүхэроссин болон уласхоорондын фестиваль, конкурсууд гэршэлнэ. Республика соомнай арадан мэдэжэ зохёохы коллективүүд олошороо...

Ивалгын аймагай соёлшод РЦНТ-е Гүрэнэй шанда зууршалха гэхэн хараа бодол халуунаар дэмжэнэ.

В.А. ГАЛСАНОВА - Ахын аймагай соёло таһагыг даагша, РФ-гэй болон РБ-гэй соёло габьяата хүдэлмэрилэгшэ:

- Бидэ Ахын аймагай соёло ажалшад манай Арадай уран бэлигэй республиканска түбтэ ходоодоо этигэл найдалтай байдагбди. Олон жэлдэ тэрэнэй ажалшад манай этигэл найдалыг харюулдаг...

Үшөө юуб гэхэдэ, РЦНТ-гэй ажалшад Н.Г. Донсоронова директортээ соёло ажалда мүнделэн шэнэ юумэндэ эхэ анхарал хандуулдаг, илангаяа хүдөөгэй соёлдо хабаатай ажалда.

И.С. ЧЕБУНИН - Гарбагатайн аймагай соёло таһагыг даагша, Буряад Республикын соёло габьяата хүдэлмэрилэгшэ:

- Би 12 жэл соо соёло таһагыг даагшаар ажалланаб, түрүүшын алхамуудһаа РЦНТ-һээ саг

үргэлжын анхарал, шэглүүлхэ хүсэбэ дээрэ мэдэригэб... Буряад шэмээнэг, хасаг зоной заншалаг соёл нэргээхэ хэрэгтэ зориулагдаһан томо томо эмхидхэлүүдэй үүсхэл РЦНТ ударидалаг, соёлшодой мэргэжэл дээшлүүддэг байна...

С.Н. МАЛЫГИНА - Кабанскын аймагай соёло киногой болон спортын комитетэй түрүүлэгшэ, РБ-гэй соёло габьяата хүдэлмэрилэгшэ:

- Мэргэжэлтэ искусство хадаа арадан уран бэлигэй эхнэ үндэһэндэ түшэглэнхэй. Эндэ РЦНТ-гэй үүргэ аргагүй эхэ...

1970-1980 онуудыг соёло ажалтай ветеранууд һайн ханангай ёһотой, тэрэ үелэ клубуудыг түбэй гуримаар хүдэлгөө, соёло спортивна комплексуудыг аймагай методическа түбүүдыг байгуулха ажал дэлгэржэ.

Бүхэроссин, Бүхэсоюзна ИМЦ-гэй директорнууд Буряад оролдүй дүршэлдэ хурахаа эрдэ байгаа. Тинхэдэ 90-ээд онуудта ажахы эрхилэлгын шэнэ үелэ энэ түб шэнээр ажаллахыг хурганга. Хүдөөгэй захиргаануудай гуриманарыг, Минфинэй Минюстын түдөөлэгшэдыг соёло хуралсалай эмхнүүдтэ багшанарыг урилгатайгаар Кабанскын аймагта оло дахин РЦНТ эмхидхэнэ байна. Менелжерэй хуралсалһаа эхэ юумэ абаабди.

Тинхэдэ аймаг бүхэндэ харюусалгатай кураторай ажал ябуулгаһаа горитой туһа хүргэдэнэ...

Гүрэнэй шанда зууршалагдана

ДОМ, ОБОГАЦАЮЩИЙ
ДУШИ И СЕРДЦА

Этот Дом знают многие в республике. Незаметный и даже неказистый с виду, изнутри он олицетворяет духовность и гармонию, потому что, по своей сути, выполняет самую важную функцию на земле - помогает людям становиться духовно богаче, расширяя горизонты восприятия мира и прокладывая путь к прекрасному.

РЦНТ, если коротко, или Республиканский центр народного творчества, так называется этот Дом. Созданный в середине 30-х годов, он исторически всегда был тесно связан с судьбой страны и народа. Ни один раз пережив вместе со всеми все тохальные взлеты и падения, Дом не утратил своей социально-значимой роли ни в годы перестройки, ни тем более теперь, когда наметились подвижки к стабилизации экономики.

Особенно тяжело пришлось Центру в 90-е годы, когда нужно было доказывать свою состоятельность и важность всему миру, т.к. из-за острой нехватки финансовых средств в стране и республике очень часто сокращали, с точки зрения высших чинов, перенгабельное производство.

А культура никогда не была рентабельной в прямом смысле этого слова, ее рентабельность всегда неизмеримо тоньше и глубже, она на уровне человеческой духовной самореализации.

РЦНТ же, духовный пастырь народной культуры, осуществляет руководство всей творческой деятельностью клубов, Домов культуры, Центров досуга и т.д. т.е. теми учреждениями культуры, что связаны с творчеством и досугом. А досуг, как известно, показатель качества жизни общества. И, если негативные явления в общественных отношениях преобладают над позитивными, это страшный диагноз для общественного развития, поэтому в противовес всем антигуманным порождениям цивилизации, приводившим к упадку нравов, всегда приходили на выручку высокодуховные, связанные с космической энергетикой, народом созданные, ритуальные действия, обряды, заклинания, улигеры, сказания и, впоследствии отделившиеся от них, народные песни и танцы. Но тенденции развития мира такова, что новые поколения все больше и больше отрываются от своих корней и забывают сакральные традиции, которые связывают их с Космосом.

Задача Центра - сохранить эти традиции и передать их следующим поколениям. В этом высший смысл деятельности РЦНТ. И уже немало сделано и делается сейчас.

Только за последние два года в республике прошли различные фестивали международного, всероссийского и регионального уровня. Это Региональный фестиваль фольклора старообрядческих художественных коллективов «Раздайся, корогод!». Международный фестиваль искусства горлового пения и исполнителей протяжной песни «Дыхание земли», I Межрегиональный фестиваль национальных культур Восточной Сибири «Содружество сердец», которые прошли в 2000-2001 гг., а также III Всероссийский фольклорный фестиваль детей Севера «Вслед за солнцем», который породил детей многих народов и национальностей Сибири и Дальнего Востока, подарил им радость общения и неизгладимые впечатления осязаемого познания мира, I Региональный фестиваль детских фольклорных коллективов «Волшебный мир сказки».

В июле месяце впервые прошел фестиваль буддийской культуры «Будда и мир будущего», а параллельно с ним в рамках Федеральной программы «Культура России 2001-2005 гг.» Российская школа горлового пения. Руководителем по теории горлового пения была В.Ю. Сузукей, этномузыковед, кандидат искусствоведения из научного центра «Хомей» (Республика Тыва), практические, индивидуальные и групповые занятия вели В.С. Соян - заслуженный артист Республики Тыва, руководитель ансамбля «Ай-херел» («Луч Лупь») и участник этого ансамбля Гимур Карасал. Занятия школы проходили на озере Котокель, где сама природа дарила вдохновение, первыми слушателями школы были представители из Бурятии, Агинска и ансамбля из Тывы. Участники получили первоначальные навыки искусства горлового пения трех основных стилей: каргара, хомей, сыгыт. Занятия на природе способствовали быстрому освоению техники исполнения. В Ю. Сузукей отметила, что у бурят есть природная предрасположенность к этому пению. В итоге слушатели школы выступили в праздничной программе Майдари-хурала, который состоялся в Иволгинском дацане. Школа продолжает свою работу в эти дни с 14 октября по 13 декабря 2002 г.

РЦНТ проводит много других народных праздников и ставшими популярными фестивалей таких, как «Дангина-Гэсэр», «Наранай туя», «Лучшая неся года», «Играй гармонь, звени частушка», «Алтан гургалдай», «Длинная коса - русская коса». И каждый конкурс, фестиваль по-своему связывает участников с народной традицией, помогает лучше познать истоки народного творчества, его глубину, потрясающую частоту и силу, помогают полнее ощутить свои корни и истинную духовную связь и принадлежность к тому или иному народу, что в свою очередь порождает чувство национального достоинства и гордости за свой народ, в конечном итоге - это позволяет жить в мире и согласии людям разных конфессий и национальностей. Молодым талантам помогает поступать в вузы и ссузы по итогам конкурсов «Дангина - Гэсэр». Это немаловажно для воспитания музыкальных кадров республики.

В октябре месяце РЦНТ и все клубы республики официально открывают новый клубный сезон. В связи с этим во всех Домах культуры, сельских клубах проводятся праздничные мероприятия силами участников художественной самодеятельности, будут организованы концерты, различные «шоу», театрализованные представления, что даст новый творческий импульс всем акциям и делам, запланированным в новом клубном сезоне.

Мы верим, что многогранная деятельность РЦНТ послужит делу сохранения и процветания духовного наследия, доставшегося нам от предков, мы верим, что когда-нибудь потомки нам скажут: «Спасибо!»

Любовь ПОСЕЛЬСКАЯ,
главный специалист РЦНТ.
Фото А.БАТОМУНКУЕВА.



Зам. директора Т.Ч.Норбоева.



Рук. ансамбля «Исток»
В.Н.Долженко.



Зав. отделом
Ж.А.Архинцева.



Зав. РЧНТ В.И.Дашимасева.



Художник А.А.Цыденов.



Швея Е.И.Гармажанова.



Уроки горлового пения ведет В.С.Соян (Тыва).

Э. ТАРАНОВА - Түхэнэй соёлой таһагы даагша, гэжэй соёлой габыята хэмээнэригэлэ:

РЦНТ - РБ-гэй Соёлой хэстэрствэдэ ори ганса гүрэнэй тиин аймагуудай соёлой суудай ажал ябуулгатай сэхэ шасаатай. Зуун жэл шэнэ элэгитой холбоотой байна. Энэхээ бэе бэсын дүршэл шалдаха, шэнэ түхэл олохо гэтэ РЦНТ-гэй эмхидхэһэн хэвэр, лабораториууд агна.

Д. ЦЫДЫНОВ - Хорини соёлой таһагы даагша, соёлой габыята хэмээнэригэлэ:

РБ-гэй Гүрэнэй шанда РЦНТ-с шалхан ушар мүнөө үедэ тон шалда, саг соогоо гэжэ тоолохо шалда. Хүдөөгэй аймагуудтай, Хорини аймагтай түбэй шилсан зоной сүлөө саг эргэхэ хэрэгтэ сэхэ удхатай. Энэ үрэ дүнтэй. Аймагтай конкурснууд шилсэһэнэ туһа хүргэдэнэ.

Энэй арбаад жэлэй туршала гэдэй фольклорой зональна шилсэһэнэ үнгэргэгдэнэ, шилсэн манай аймагта зургаан ансамбль мүнэдэлбэ, эториуудан ашаар техниксэкэ шилсэл, костюм оёлго, зүбшэл хари бэсүүлэгдэнэ.

Түбэй коллектив соёлой шилсэһэнэ үнгэргэгдэнэ, аралай шилсэн хүгжөөхэ дээдэ шилсэһэнэ байханаа гэршэлэнэ, энэхээ энэ дуралхал би хэмээнэ.

В.Д. ХАЛЗАНОВ - Захамнай аймагтай соёлой таһагы даагша, РБ-гэй соёлой габыата хүдэлмэрилэгшэ:

Арадай уран бэлиг хөөлгэдэ габыатай байхана түдөө РБ-гэй Гүрэнэй шанда Арадай уран бэлигэй түбэй коллективэ зууршалха гэһэн шилсэһэнэ Захамнай аймагтай соёлой таһаг дэмжэнэ.

Республикын аймагуудта Арадай уран бэлиг, хоорондын болон регионууд хоорондын харилсаа хүгжөөхэ үрэгтэ РЦНТ туһа хүргэнэ.

РЦНТ-гэй дэмжэлгээр арбан туршала хонгоорнуудай хэвэр наадан республикын 3 аймагта (гэр) тоодо Захамнида), Эрхүүгэй областини Алайрай шилсэһэнэ үнгэргэгдөө. Польшодо шилсэһэнэ үнгэргэгдэнэ уласхоорондын шилсэһэнэ үнгэргэгдэнэ. РЦНТ-туһалаа, шилсэһэнэ үнгэргэгдэнэ. Законане хотодо фольклорой 26-даху фестивалда шилсэһэнэ үнгэргэгдэнэ. Краковта «Маски в шилсэһэнэ үнгэргэгдэнэ» (1996 он).

С. БАДМАЖАНОВА,
С. МАЛЫГИНА.

Буряадай элитэ уран зохёолшо Г.Г.ЧИМИТОВЭЙ намтарайнь нэгэ шата

АЛТАН ТҮРЭ НАЯРХАНЬ!

Мүнөө манай Буряад орондо, мүн хилын саана Монголодо, Үбэр Монголодо Буряадай арадай поэт Гунгаа Чимитовэй нэрэ айхабтар суутай болонхой. Нэгэшье түрэ найр, зугаа хүүхилгэн хаанашье, хээзэньше энэ нэгэдэи дуугүйгөөр үнгэрэхэеэ болонхой. Гунгаа Чимитов ирагуу найхан дуугаараа, хүхюун дорюун зангаараа үдэр бүхэндэ айл бүхэндэ айлшалан, хойморто хотойн хуудаг болонхой.

Анатолий Андреев, Сергей Манжигеев, Ким Раднаев, Чингис Павлов, Юрий Ирднцев болон бусад ай хүтэжүүд дээрэ эдэлжэ эхилээ нэн.

Энэ үедэ Дондог Улзытуев, Даши Дамбаев, Мэлс Самбуев гэгшэд тон гое үгэнүүдые бэлгэдэг болоо нэн. Тэдэнэрэй сагнаа урид наһа барахада, тон харамтай, нигээд шэнэ дуунуудтай залирхань гэжэ ханамаар байгаа.

Харин дүү нүхэдэйнгөө наһа барахадань, тэдэнэрэ шаналхандаа гэнтэ шэнэ хүсөөр, хэрэгые нь үргэлжлүүлэн, аха нүхэдые: Дамба Жалсарав, Гунгаа Чимитов, Николай Дамдинов, Цырен-Дулама Дондокова гэгшэд ирагуу найхан дуунуудые бэшжэ эхилээ нэн.

Гунгаа Чимитовэй дуунууд өөрынгөө онсо маягаар, урха бодолоороо тон дорюул, тодо байдаг юм.

Мүнөө Гунгаа Гомбоевич Чимитов далан найман наһа хүрбэшье, нөхил сарюун хүхюу, шэнэ дуунуудаа бэшгэн, шэнэ оршуулануудаа хэһэн зандаа байна.

Харин эндэ үшөө нэгэ баяр баясхалан бии, юун бэ гэхэдэ, Гунгаа Чимитов эрхим найхан хани нүхэр Цэлэ Доржиевнатаяа суг хамта хууһанайнь тэбхэр табин жэл, алтан түрэ найар болохонь.

Би нүхэрэйнгөө далан таба хүрэхэдэнь, тэрэндэ зорюулажа нэгэ нимэ шүлэг бэшгэн байнаб.

Зүрхэнэйш охин, зүүднэйш эхин-Зулгы тоонто Буряадашн Түрэн шиний үдэргэши Гүмэн жаргал шамдаа хүсөн, Ушоо дардам замые Урдаши үрел, юроон байна. Эжы тухайгаа шүлэгшин Энхэ Буряадай дуун боложо, Эхээ ши мүнх ироогөөш.

Инаг дуран тухайгаа Ирагуу найханаар дуулажа, Дурааа ши мүнхэрөөгөөш. Аха эгшэ хоёршни Аажам Түгнэ нотагаингаа Абари зангынь шэнгээжэ, Холын уужам заяанаймнай Холбоонинь боложо үгэбэ. Москвагай үдэр ордон соо Михалковто баснинь уншахадань, «Намда тон ойлгосотой!» гээд, Намжаагаар шамайе тэбэрэ нэн. Шекспир, Чехов, Гоголтой Ши гараа барилсан, Түрэл театрайнгаа ендэртэ Танилсуулжа маанараа баясуулааш.

«Нюуса тобшо», Шота Руставели, Намдуу манай Исай, Сэнгын Эрдэнэ, Чингис Айтматов Шиний ашаар бултадаа «Байгал» журналда сугларжа, Бүгэдын нүхэд болоо нэн.

Би Гунгаа Чимитовые эгээ түрүүн 1947 оной намар хараа нэм. Тэрэ радиодо дикторээр ажаллажа эхилэн байгаа. Тинхэдэ һүүдэнь намганинь болоһон Цэлэ Доржиевна машинисткээр эндэ ажалладаг нэн. Миний хойто эхэ Норжомо Бадмацыреновна Бадмацыренова радиогой һүүлшын мэдээлүүдтэ редактораар хүдэлдэг байгаа.

Миний түрэн эхэ дүрбэтэй байхадам, Яруунада наһа бараһан юм. Харин долоотой байхадань, эсэгэмин хоёрдохие намга абажа, намайе Хэжэнгэһээ город асараа нэн. Би түрэн эхэ хүсэд мэдэхгүй байһан тула, энэ урихан шарайтай эхэнэрье «эжы» гэжэ нэрлэн хүм. Би мүнөө энэ эхэнэрэй энэ наһандам дайралдаагүй наа, ямар хүн болохо байһанаа огто



Гунгаа Чимитов

АЛТАН ТҮРЭ

Дуун

Табин жэл соо танил зангаа Талаантай найн хоёр байн даа. Хүйтэн үбэл, халуун зундаа Хүтэрэлдэн ябанал даа.

Дабталга:
Алтан түрэ, алтан түрэ -
Арюун нангин дурадай үрэ.
Алтан түрэ, алтан түрэ -
Аза жаргалай үнэн дүр!

Үри хүүгэд, ашанарынь
Үбэр арын бурхоонхэй лэ.
Гурбан зөөлн, ямба хүнэнь
Гурим ёһоор эдлэхэй лэ.
Дабталга.

Алтан түрэ найрал байн,
Айлааг магтан юрөөжл байн.
Нахал сагаан үбэл сарюун,
Нашга сагаан хүтэл дорюун!
Дабталга.

ойлгодоггүйнб. Эжымин шатараар республикын арбан долоо дахин чемпион болоһон байна. Эндэ түрэ Цэлэ Доржиевнатой оло дахин шатараар наадаһан, эдэлб турнирнуудта сугтаа хабаадаһан байһа. Энэл үшөө би уран шүлэгөөр ноһрхдог, эдэлб гайхамшагта хүнүүдые хаража, хоһоһоонь дахажа ябадаг болоо нэн. Даши Чершинов, Цэдэн Галсанов, Хоца Намсараев гэгшэдые эндэ түрүүшынхие харааб. Эхэтэе хамта би сула Хоца Намсараеванда ошодог болобод. Иүүдэнь би Хоца Намсараев миний шотагай хүн, харин Бата Базарон Хоца

Намсараеван хурган, миний түрэн байбан хоёр мяхан үсэлшүүд гэжэ онлодог болоо нэн.

Мүн энэ үшөө Гунгаа Цэлэ хоёрой дуранда үргэн харгы урдань нэгдэжэ үггэн юм.

Би арминий һүүдэ Яруунада арбадахие дүүргээд, Москвагай Антратурна институтта ороходоо, Гунгаатанаар бүри дүтэ танилсажа, мүнөө хүртэр сугтаа ябанабди.

Нэгэ үедэ Москвада Даши-Рабдан Батожабай, Николай Дамдинов, Солбон Ашабаев, Цырен-Алчиг Дугарнимаев, Норпол Оширов, Цырен-Базар Бадмаев, Цыденжаб Жимбиев, Дондог Улзытуев, Сократ Урбохеев гэдгүүд хурадаг байгаабди. Харин багшанарнай Михаил Светлов, Константин Федит, Константин Паустовский, Евгений Долматовский, Лев Ошанин болон

түрүүшын үхибүүн, бултанай болоһон байгаа.

Энэ үе тухай Николай Дамдинов «Биныхан Москвиткатай рэдөөн» гэж шүлэг соогоо бэшгэн бэлгэ.

Үдэр бүхэндэ уржажа байһаншинь
Үсгэлдэр лэ тогтожо шадаа ном
Мүнөө хара - сүлоодэ,
Зогсожо байбан, хүлоо батат тунд
Энэ баярые хамаг зомной хэмэ
Эндэ тэндэһээ үүдэ хана доһон
Урмаһан суглаараа дүүрээдэ эдэлдэг
Уйтан энэ студенческэ табан эготойш
Өөрөөш найса мэдэнгүй хэе эротойш
Эды найхан хуби заяанай сав
Олон жэлнүүдэй үнгэрхэдэ хойшнэ
Омогорхожо хоорэхэш энэ сав
Хүршнэргэингоо гарнууд дэм дэмжэ
Хүхюун зугаагай шалтагаай ябадаг бэй
Тэргэхэндэ бүрхөөг дорон унта
Тверскопгоор эхлэнгээ үнгэрхэдэ
Дэлхүн амгалан түбимнай тэжээ
Дээршн элбгээр элбгэнэ гур
Институдһаа ябагаар найман минут
Нимэ өнрө байрлаһанхай танай
Эхэ ороной сэнгүү тэмдэг үдэрийн
Эндэ биднэр сугларнабди зугаа
Булта эндэ урагшаа дуудайн бардам
Буряад ороноо суурхуула ханаатай хүт
Ерээдүимнай уужам сэхэ харгы
Гэнтын тодхор, гэнэдэл, ундаа
Нимэд нэн бигэ, харуусалһа үгэд
Эднэ Агын эрдэмтэ миний нүд
Хүсэмүүдэмнай бөөлэнгэн үлэ
Хорин наһандаа харахалһа үшэ
Мүнөө, харин, дуула абантэ үнэ
Мухаридаг үдгыш газаруур шамтаяа
Юун гэнэ нам! Хүнүүдэ таалам
Юрьенэ, шууяна хабарай талла

Би мүнөө Гунгаа Чимитовые һуланхидые энэ табин жэлдэ амаршаллаб. Гунгаа Чимитов түрэн эхэ Норжомо абагай зургаан наһа хүржэ, эдэнэрэй үхибүүдые шотагаа, Москвада харалсажа, шотой жаргалай люун юм.



ШЭНЭ НОМТОЙ ТАНИЛСАЛГА

СОЛОТО ЁАРЫН ТӨРИЙН

ТОРИ НЮТАГАА БИНАА ГҮВЭН

ДЭЛХЭЙ ЕХЭ, БАГА ЭХЭ ОРОН - ГАНСА



БАДМАЕВ Е.Л.

МИР ОГРОМЕН,
НО МАЛАЯ РОДИНА - ОДНА

Улаан-Удэ, 2000

УДХАТАЙ УУЛЗАЛГА

Энэ номой бүтэхэдэ, Дээдэ-Ториин дунда хургуулиин багшанар ехэ баярлажа, номой удхаар түүхын хэшиглүүгдье үнгэргэжэ, зүбшэн хэлсэхэ гэжэ шидхэхэн байгаа ха. Нүүдэнь номой автор Евгений Лубсанович Багмаевые урижа, уулзалга үнгэргэхэ шидхэхэри гаргаба. Нютагай захиргаанай гулваа Ц.Д. Н. Тогтохоев, Ажахын хүтэлбэрлэгшэ З.Ц.Д. Чердонов түрүүтэй бүхи зон багшанарые гэмжэжэ, ехэ бэлэрдхэл хэгцээ.

Энэ уулзалгада хабаадахаая Улаан-Үдэһөө хорсоод хүн ошоосообди. Евгений Лубсанович гэр бүлөөрөө - Евгения Жалсариевна нүхэртөө, Виктор Анатолий хоер хүбүүдтөө ошоо. Дээдэ-Тори оодоо үгсэхэдөө, шүтэжэ зальбардаг хада, уулануудангаа хормондо зогсожо, сэржэмэйнгээ дэгжые сүршөөр ябаади. 80-яад он болотор эндэмнай гансаа эхин хургуули байһан тула саашаа хураха һанаатан залуушууд хэдэн арбаад модондо оршодог Алцаг, Үлэгшэн, Додо-Тори, Гэгээтэй, Петропавловка ошожо хурадаг байгаадаа. Залуу захан наһандаа энэ харгыгаар ябаган - шосэгэн ябадагаа һанан-һанан дурсажа, уяржа ябаа һэмди. Тэрэл үдэрөө Евгений Лубсановичтан Номтоосо (Уулзар) ошоожо, аба, эжингээ алтан буусые хүбүүдтээ харуулаади, орон тэһэригидэ сэржэмтэ үргөөбди гэжэ сэдхэхэл хананъяар Евгений Лубсанович хоороо һэн.

Хэлсэхэн сагтаа булга суглараад, хургуулиин байһан тээшэ алхалбаади. Фонг соонь багшанар, хурагиада булга сугларанхай, хүхюүтэй зугаатанууд байгаа һэн. Шэриүү торгон тэрлигүүдые үмдхэн хоорхон хүбүүд басагад бидэниие сэнхир сагаан хадагуудаар угтаба. хургуулиин директор Светлана Лодоевна Данзанова бидэниие амтажа амаршаадад, ажал хэрэгүүд тухангаа туйлаһан амжалтанууд тухангаа богонихоонор хэлэжэ үгөө һэн. Жэл бүри 2-3 хүниүүн хургуулиа медальтагаар дүүргээд, дээдэ хургуулинуудта ородог юм гэжэ омогорхон һагад хэлэһэн. Хизаар ороноо шэнжэлгэн музейн орожо хараади Даниа ба ажалан ветерануудан, ажахын түрүүшүүдэй, нютагынгаа омогорхол болодог, нэртэй, солотой хүнүүдэй дүр зурагууд үлгөөгэй, ажал ябуулгыень харуулан плашсехүүд зохигоноор бүтэдхэнхэн. Бурханай шэрээ үхэг, сундүүтэй эхилээд, урданай буряад анда бандад модон бараан табьяагай. Нютагай бэлмэгтэ уран зурааша Б.С. Даниевай зураһан гоё байһан зурагууд музейн шэмжэлэһэн.

Багшанаран хоороо шагнаад, ажал хэрэгтэйнь танилсаадад байхадаа, урагшаа һанаатан, нэгэн бодолтой, зөтэй эсэйн коллектив хүдэлдэг байна гэжэ доосоогоо бодоо бэлэби.

Удаань соолой-спортивна комплекс тээшэ зорилгоо би. Тэндэ залаар дүүрэн наһатайшье, залууны хүнүүд суглараад, хүр хөөрсөг боложо, манше хүдэлжэ байгаа.

Профессор С.Ш. Чагдуров, хүндэт чекист Т.З. Гармаев, Буряадай Правительстван кадрнуудан наһан мэргэжэлтэн Г.Д. Цыренова, журналист Д.Р. Жамсаранова, Зэдэн аймагай захиргаанай гулваа Ж.Д. С. Батуев, нютагай ажахын хүтэлбэрлэгшэ З.Ц.Д. Чердонов, түүхын багша Б.Ч. Дамбаев болон бусад үгсэхэдэ, хүн зоцдо, илангана сэрэдүйн үстэндэ ехэ хэрэгтэй, аһатай туһатай хоморой шухаг ном бүтэ гэжэ тэмдэглээ һэн.

Энэмай Дээдэ-Тори тухай бэшэгдэхэн түрүүшын ном мүн!

Нютагай түүхээр нэгэшые документтан үгсэдэригөө Евгений Лубсановичтан зузаан-зузаан номуудые шудалжа, газетэ, журналнуудые иража, өөршгөө хоморой шухаг архивые уудалжа, нютагынгаа зонгон хоорондоо, шэмхэ шэмхээр баримта мэдэлүүдые суглуулжа, хамаг хүсэ шадалаа зориулжа, энэ ном бэшгээг бшуу. «Буряад Республикын габыяата багша», «РСФСР-эй методист - багша», «Росси Федерациин гэгээрэлэй отличник» гэхэн нэрэ зэргүүдтэй, хүн зондоо хүндэтэй, урш палгай зантай Евгения Жалсариевна нүхэршын энэ ажаадын сэнгэнгүйн ехэ туһа хургоо гээд тэмдэглэгдээ. Эндэ сугларһан бүхи зон хүндэтэ Евгений Лубсановичгаа баяр хургоод, гэр бүлөөрөө амгалан тайбан байхыень хүсөө бэлэн.

Удаань Евгений Лубсанович үгсэхэл һэн, нютаг тухайгаа шүдэлгөө уншаа, хэдэн хүнүүдтэ шэлгэ номуудаа бэлэглэхэн байна. Өөршгөө библиотектээ абаашаһан тэбэри дүүрэн номуудые хургуулиин библиотектээ бэлэглээ һэн.

Удаань гоё концерт хаража, сээжэ зурхоо сэлмээгээбди.

ЗУРАГ ДҮЭРЭ: Евгений Лубсанович Евгений Жалсариевна нүхэртээ.

(Гэр бүлын альбомһоо алтаба).

Долгор ЖАМСАРАНОВА,
Росси Журналистнуудай холбооной гэшүүн.

Ингэжэ манай нютагай бүүн, түүхын эрдэмэй шидат, БГУ-гай доцент буряад Республикын бьяата багша, Росси Федерациин ба СССР-эй гэгээрэлэй отличник Евгений Лубсанович БАДМАЕВАЙ гэрэн тоонто - Дээдэ-Тори хайгаа бэшгэхэн ном бэлэглэнхэй.

Тунгалаг булагай арьяадаг сэдхэхэл долоогоһон, Тори голтойнмэй юртэмсэ ямар хайхан бэ!

Түрхэн үлэгдөө хүмүүжэхэн хубуудэй хүлэгшэн Тоонно эльгэн нютагнай марташагүй э!

...гээд. номойнгоо эхиндэ шүлэглэн шидхэхэдэнь. Эхэ нютагтаа ямар гэгээрэлэй ойлгогдондо.

«Манай энес и, хулнисагуудай, аба, янэрэи, хүн бүхэнимнай эльгэ гэрөөрөө холбоотой тоонто тунгалаа үлүү үнэтэй юумэн энэ шидэлэ үгы. Хүн бүхэн, илангана ушуушуул гүрэл дайдынгаа түүхые шидхэнганги уялгагай». - гээд. орошол тоого автор бэшнгэ.

Энэ номынхоер бүрэлтэ һөө бүридэнэ. «Торин гол тухай үгэ» - гээд. шидэхн бүлэгын нэрлэгдэнэ. Нютагай түүхэ тухай богондор шидэтэй. XVII зуун жэлэй эхээр уруул угаархидай болоод, монгол цаатанай бусад түлөөлэгшэдэй Байгал шийн баруун эрьсэр. Зэдэн юһэн олоор таража нютагжаһан тухай шидэтэй. «Зэдэн сартуунуудай юсен ший». Торин голый карганууд басаргаданхай. Торин голы эрхэмнэнь болоно. Хамар-Дабанай торнойхоо булаг бурьялаад, урда тарааар Торин гол болоод. Зэдэ үдрэлдэ шидхадат. Энэ голый эрьсэд, ман уудын хормойдо Дээдэ-Тори гэгээрэлэй Нютагайнгаа хантай хайхан Эхэ байгааи тухай тэнгэр ахаангаар, ехэ гоестор бэшнгэхэй. Түрхэн домогто ороһон үзэхэдэи хайхан байгаалигай Галгин нуур, Кара-Тори, Харгалата, Химни болоод, бусад газарнууд тухай, ой модоор гэрхөөгдэхэн хүбнэ тайга, алирһа эрьс, үхэр шюдн, аш олош амтан бусад эрхэм хангалтан шидэ, ууланууд, эрхэм марьян сэлүүдтээр бэлэглэгдэнг бүбөө хүтгэнүүд тухай гэгээрэлгээр бэшнгэй. Баабай, оно, хантагай, булган, хэрмэн, шүдөөл, ан-гүрөөһэн бүхэн түндэ шидардаг. Жэлэй ямаршесантаган эрхээрээ таража байдаг мүнхын шашан булаг ууд олош.

Гэдэхэ доггорой үбшинуудые галхала губатай Чидхэдэй. Торин ман аришаан тухай бэшнгэй. Торин ман агы тухай дурдагдана. «Орон гэгээрэлэй үргэшысье һааны» тоонто Нютагай гансаханлэг эһи гобнолош гэдэхэ. Үлэгэрэй хайхан энэ шотог хада Дээдэ-Торин хубууд, басагацай гэрэн хайхан тоонго юм даа».

Энэһинээ уламжалаан, нимэ шидүүдые бэшнгэхэй:

Намдуу һунин аажамда Нойрһоо нэрэз бэймни. Номин һарын толондо Номто шотогоа һанаа гүб?

Түбшэн һунин һэрюүндэ Гэгээрн тараа зүши. Толото һарын нэрэдэ Тори шотогоа һанаа гүб?

Зүнай һунин һодогдэндэ Заһаран сэлмэ сэдхэхлин. Зүлата һарын толонодо Зэдэ шотогоа һанаа гүб?

Сэлгэ һунин сэгэмдэ Сэгэн нэрэз бэймни. Сарюун наһанай наһарта Сасуутан нүхэдөө һанаа гүб?

ПРОГРАММА ТЕЛЕПЕРЕДАЧ

ПОНЕДЕЛЬНИК, 4

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

Телеканал "Доброе утро"
Новости
Фильм "Три мушкетера. Королевы"

«РОССИЯ»

07.40 Утро Бурятии
08.00 - 10.45 "Доброе утро, Россия"
10.45 Х/ф "Кабельщик" (США)

БГТРК

19.00 Памяти поэта Солбона Ангабаева
19.30 Урок бурятского языка
19.40 Профессионалы

21.30 Республиканские новости
21.50 Прогноз погоды
21.55 Зурхай

«РОССИЯ»

22.00 РЕСТИ
БГТРК
22.35 Рести-Бурятия
22.45 Прогноз погоды и рек-тайм - время вашей рекламы!

«РОССИЯ»

22.50 Т/с "Тайга"
23.50 Т/с "Марш Турецкого-2. Заговор генералов"
00.55 РЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
01.15 РЕСТИ

«ТИВИКОМ»

07.00 Школьное ТР
07.30 "Лоск". Погода. Гороскоп
08.00 Fox Kids на REN TV. Т/с "Пауэр реинджерс, или Могучие реинджерсы"

18.05 Fox Kids на REN TV. М/с "Мир Бобби"
18.25 "Муз. поздравления"
18.50 Ток-шоу "Семейные страсти"

«АРИГ УС»

08.00 Профилактические работы до 17.00
17.00 Новости
17.25 Публичные люди
17.50 Победоносный голос верующего

«СГС - БАЙКАЛ»

17.00 Т/с "Пляжный патруль"
18.00 Т/с "Друзья"
18.30 Комедийный клуб "Полшестого"

20.30 Детали. Жизнь в подробностях
21.00 Т/с "Зачарованные"
22.00 Кино на СТС: "Без вины виноватый", США, 1998 г.

«НТВ»

07.40 Утро Бурятии
08.00 "Сегодня"
08.10 Утро на НТР
08.30 "Сегодня"

• ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ • 21-62-62 • ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ •

Вторник, 5

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

Телеканал "Доброе утро"
Новости
"Семейные узы". Сериал

16.00 РЕСТИ
16.20 "Что хочет женщина". Ток-шоу с Кларой Новиковой и Еленой Яковлевой

БГТРК

19.20 Детское время. М/ф
19.30 Улгур
19.55 Гороскоп
20.00 "Байгал". Инф. программа

«РОССИЯ»

22.00 РЕСТИ
БГТРК
22.35 Рести-Бурятия
22.45 Прогноз погоды и рек-тайм - время вашей рекламы!

«РОССИЯ»

22.50 Т/с "Тайга"
23.50 Т/с "Марш Турецкого-2. Заговор генералов"
00.55 РЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ

«ТИВИКОМ»

Профилактические работы до 16.00
16.00 "Лоск". Погода. Гороскоп
16.35 Fox Kids на REN TV. М/с "Человек-паук"

20.55 Т/с "Каменская-2"
22.05 "Фукурама"
22.30 "Сейчас". Погода. Гороскоп.

«АРИГ УС»

08.00 Грани
08.25 Есть мнение
08.30 Восточный экспресс
08.45 Спорт Погода

«АРИГ УС»

17.00 Новости
17.25 Публичные люди
17.50 Победоносный голос верующего
18.20 Музыкальный подарок

ОПТОВО-РОЗНИЧНЫЙ ЦЕНТР «БАЙКАЛ»

Table with 2 columns: Item description (e.g., Бельевой трикотаж, Колготки) and Price (e.g., 38 руб, 78 руб)

ул. Сухановая, 6/а, оф. «ПЮШ», с обр. стороны Геолог. института, тел.: 33-43-86, ул. Галарина, 37, тел.: 26-30-87

«СГС - БАЙКАЛ»

17.00 Т/с "Пляжный патруль"
18.00 Т/с "Друзья"
18.30 Комедийный клуб "Полшестого"

«НТВ»

07.40 Утро Бурятии
08.00 "Сегодня"
08.10 Утро на НТР
08.30 "Сегодня"

«СГС - БАЙКАЛ»

Трансгенсы - оружие последнего поколения", Расследование НТР
12.00 "Сегодня"
12.05 По просьбам зрителей. Сериал "Скорая помощь-5" (США)

Среда, 6

ПНН ГАН

07.00 Телеканал "Доброе утро"
10.00 Новости
10.15 "Семейные узы" - Сериал
11.10 Кремль-9 "Дворцовые тайны времен Леонида Брежнева". Фильм 1-й
11.55 "Фабрика звезд"

РОССИЯ

07.40 Утро Бурятии
08.00 - 10.45 "Доброе утро, Россия"
10.45 Т/с "Тага"
11.35 Т/с "Марш Турецкого-2 Заговор генералов"

Столяров, Борис Андреев, Андрей Абрикосов и Михаил Гуговкин в фильме-сказке "Илья Муромец"

БГТРК

19.00 Детское время: "Бамбаахай"
19.25 Программа "Человек"
19.55 Гороскоп
20.00 "Баигал". Инф. программа
20.15 Прогноз погоды и рек-тайм - время вашей рекламы!

РОССИЯ

22.00 РЕСТИ
БГТРК
22.35 Рести-Бурятия
22.45 Прогноз погоды и рек-тайм - время вашей рекламы!

РОССИЯ

22.50 Бенефис Романа Карцева ПРЕМЬЕРА. "Стань звездой"
01.20 ПОСЛЕДНИЙ СЕАНС. Детектив "Три дня вне закона"
03.20 Телеигра "Ставка"
03.50 "Дорожный патруль"

Тивиком

07.00 "Сейчас". Погода. Гороскоп. "Лоск"
07.30 "Шерше ля Фан"
08.00 Fox Kids на REN TV. Т/с "Пауэр рейнджеры, или Могучие рейнджеры"
08.30 Fox Kids на REN TV. М/с "Джим Баттон"

15.20 Т/с "Каменская-2"
16.35 Fox Kids на REN TV. М/с "Человек-паук"
17.05 Fox Kids на REN TV. М/с "Джим Баттон"
17.35 Fox Kids на REN TV. Т/с "Пауэр рейнджеры, или Могучие рейнджеры"
18.05 Fox Kids на REN TV. М/с "Мир Бобби"

Ариг Ус

08.00 Грави
08.25 Есть мнение
08.30 Восточный экспресс
08.45 Спорт. Погода
08.50 Жизнь без риска
08.55 Формула успеха
09.05 М/с. "Гарфилд и его друзья", 65 с.
09.30 Сто чудес света: "Горная горилла"

Перерыв до 17.00

17.00 Новости
17.25 Публичные люди
17.50 Победоносный голос верующего
18.20 Музыкальный подарок
18.50 М/сериал "Приключения капитана Врунгеля", 5-6 с.
19.10 Автомобильная программа "АБС"
19.15 Т/с "Энн из поместья "Зеленые крыши", 3 с.

19.45 "10 лет, которые потрясли нас: 1990-1991 гг."
20.00 ТК "Ариг Ус" представляет: "Будни"
20.30 Жизнь без риска
20.35 Восточный экспресс
20.50 Формула успеха
21.00 К 10-летию ТК "Ариг Ус": "Розрождение традиций" (1992 г.)
21.25 К Райкин, С. Маковецкий в т/с "Неудача Пуаро", 1 с.
22.25 А. Ростоцкий в боевике "Непобедимый"

СТС - БАЙГАЛ

17.00 Т/с "Пляжный патруль"
18.00 Т/с "Друзья"
18.30 Комедийный клуб "Полшестого"
19.00 Ток-шоу "Большой куш"
20.00 "Осторожно, модерн-2"
20.30 Детали. Жизнь в подробностях.
21.00 Т/с "Зачарованные"
22.00 Кино на СТС: "Р паутине страха", США, 1990 г.

НТВ

07.40 Утро Бурятии
08.00 "Сегодня"
08.10 Утро на НТР

08.30 "Сегодня"
08.35 Утро на НТР
09.00 "Сегодня"
09.10 Утро на НТР
09.30 "Сегодня"
09.40 Утро на НТР
10.00 "Шоу Елены Степаненко"
10.50 Погода на завтра
11.00 "Сегодня утром"
11.20 Документальная драма "Преступление и наказание"
12.00 "СЕГОДНЯ"
12.05 По просьбам зрителей сериал "Скорая помощь-5" (США)
13.00, 15.00, 16.00, 17.00 "Сегодня"



ПРОДАЕМ ООО "ВИЗОР"
ПИЛОРАМЫ ЛЕНТОЧНЫЕ ГОРИЗОНТАЛЬНЫЕ
ПИЛОМАТЕРИАЛ
ЭЛЕКТРОДИТАЕЛ
ЗАКУПАЕМ ЛОН ЧЕРНЫХ И ЦВЕТНЫХ МЕТАЛЛОВ
СДЕЛАЕМ СКЛАДСКИЕ ПОМЕЩЕНИЯ
ТРЕБУЮТСЯ РАБОЧИЕ НА ЛЕНТОЧНУЮ ПИЛОРАМУ
Адрес: ул. Калжапова, 2а.
26-29-23 26-10-66

ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ • 21-62-62 •

Четверг, 7

ПНН ГАН

День Конституции Российской Федерации

08.00 Новости
08.10 Михаил Глузский и Владимир Этуш в детективе "Дела давно минувших дней..."
09.55 Иосиф Кобзон, Тамара Гвердцители в концерте Илья Резника "Маленькая страна"
11.00 Новости
11.10 Комедия "Гусарская баллада"
12.55 "Фабрика звезд"
13.15 Детектив "Инспектор Лосев" 1-я серия
14.35 Дисней-клуб: "Черный плащ"
15.00 Новости
15.10 Премьера. Программа Виталия Рульфа "Диктаторы". Иосиф Бродяга
15.55 "Фабрика звезд"
16.15 Х/ф "Петровка, 38"
18.00 Лев Лещенко, Лариса Долина, Олег Газманов в концерте "Желаю Вам..."
19.00 Вечерние новости

19.15 Продолжение концерта "Желаю Вам..."
20.05 Евгений Петросян и Елена Степаненко в эстрадном спектакле "Семейные радости"
22.00 Время
22.30 "Семейные радости". Продолжение спектакля
00.25 "Фабрика звезд"
00.55 Игорь Ливанов, Леонид Куравлев и Александр Пороховщиков в боевике "Тридцатого" - уничтожить!"
03.20 Триллер "Захват в метро"

РОССИЯ

08.45 Сергей Бондарчук, Евгений Самойлов, Александр Соловьев, Ирина Скобцева и Анатолий Ромашин в фильме "Борис Годунов"
10.10 "Нежность". Юбилейный концерт Александры Пахмутовой
11.35 "Аншлаг"
12.35 УРА! КАНИКУЛЫ! "Страна сказок братьев Гримм. Тайна голубого огня". Мультфильм
13.05 "Киноистории Глеба Скороходова". "Большая семья"
13.15 РОДНОЕ КИНО. Сергей Лукьянов, Алексей Баталов и Борис

Андреев в фильме "Большая семья". 1954 г.
15.25 "Р Городке". Дайджест. Отчет за октябрь
16.00 РЕСТИ
16.20 Василий Лановой, Георгий Юматов, Владимир Дружников и Алла Покровская в фильме "Офицеры". 1971 г.
18.15 "Комната смеха"
19.05 Лариса Долина, Николай Басков и Иосиф Кобзон в праздничном концерте
20.10 Евгений Леонов, Савелий Крамаров, Георгий Вичин в комедии "Джентльмены удачи". 1972 г.
22.00 РЕСТИ
22.25 Клуб "Театр + ТЕ". "Торжественный капустник, посвященный..."
00.25 Михаил Евдокимов, Лев Дуров, Валерий Золотухин и Ольга Остроумова в комедии "Не валяй дурака...". 1997 г.
02.35 ПОСЛЕДНИЙ СЕАНС. ПРЕМЬЕРА. Роберт Берки и Джо Мантенья в остросюжетном фильме "Худеющий" (США)

Тивиком

07.00 "Сейчас". Погода. Гороскоп. "Лоск"
07.30 "Шерше ля Фан"
08.00 Fox Kids на REN TV. М/с "Мир Бобби"
08.30 Fox Kids на REN TV. Т/с "Пауэр рейнджеры, или Могучие рейнджеры"
09.00 Fox Kids на REN TV. М/с "Джим Баттон"
09.30 Fox Kids на REN TV. М/с "Человек-паук"
10.00 Д/ф "Под углом 23 с половиной"
10.30 Х/ф "Триста спартанцев"
12.50 "Лоск". Погода

13.25 Т/с "Кобра"
14.30 Х/ф "Воздушные приключения"
17.20 "Муз. поздравления"
18.00 "Лоск". Погода
18.15 Fox Kids на REN TV. Т/с "Пауэр рейнджеры, или Могучие рейнджеры"
18.45 Fox Kids на REN TV. М/с "Мир Бобби"
19.10 Х/ф "Комедия строгого режима"
21.00 Т/с "Кобра"
22.05 "Симпсоны"
22.30 "24"
23.00 Х/ф "Такси"

Ариг Ус

09.00 Новости
09.35 Восточный экспресс
09.50 Жизнь без риска
09.55 М/с "Гарфилд и его друзья". 66 серия
10.20 Формула успеха
10.30 Х/ф "Кортик"
12.10 Сто чудес света: "Острова в море грав"
13.10 Смотрите, кто пришел
13.25 Состав преступлений
13.40 "Дорога длиною в 70 лет. ГАЗ Русские машины"
14.55 Т/с "Направляясь на юг", 3 с.
15.50 Высший свет
16.05 П. Кадочников, Е. Капелян в фильме "Балтийская слава"
17.45 Победоносный голос верующего
18.15 Музыкальный подарок
18.50 М/сериал "Приключения капитана Врунгеля", 7-8 с.
19.20 Т/с "Энн из поместья "Зеленые крыши", 4 с.
19.50 Формула успеха
20.00 Новости
20.25 Т/сериал "Неудача Пуаро", 2 с
21.30 П. Глебов, Э. Быстрицкая в фильме "Тихий Дон", 1 ч.
00.30 Тушите свет
00.45 М Евдокимов, Л Дуров в фильме "Не послать ли нам гонца?"

СТС - БАЙГАЛ

18.00 Музыкальные поздравления в программе "MUSIC CLUP"
18.30 "Таинство блюза", США, 1999 г.
20.30 Детали. Жизнь в подробностях
22.00 Кино на СТС "Индия Джонс и последний крестовый поход", США, 1989 г.

НТВ

09.00 "Сегодня"
09.05 Комедия "Аршин Мал-Алган"
10.55 Погода на завтра
11.00 "Сегодня"
11.05 "Кулиарный поединок Грузия - Италия"
12.00 "Сегодня"
12.05 "Квартирный вопрос. Первый этаж предлагает"
13.00 "Сегодня"
13.05 Из Золотого фонда НТВ "Красный день календаря"
14.00 "Сегодня"
14.05 Луи де Фюнес в комедии "Жандарм из Сен-Тропе" (Франция)
16.00 "Сегодня"
16.05 Добрынин, Кобзон, Лещенко и другие в праздничном концерте 1-я часть
17.00 "Сегодня"
17.15 Добрынин, Кобзон, Лещенко и другие в праздничном концерте 2-я часть
18.00 Евгений Матвеев, Галина Орлова, Кристина Орлова, Елена Удальцова в фильме "Любить по-русски"
20.00 "Сегодня вечером"
20.15 Фильм "Любить по-русски"
22.20 Том Берендгер и Дарья Ханна в боевике "Ераг моего врага" (США)
00.25 Эротическая мелодрама Милоша Формана "Ральф" (Франция-Реликобритания)
03.20 Окончание трансляции

Завод "Эмальпосуда"
предлагаем в подарок ассорти эмальрованную посуду
Адрес: ул. Верского, 51
Телефон: (301-2) 21-99-26, отдел сбыта: (301-2) 21-97-70

Пятница, 8

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

Новости
Мультифильм: "Рикки-Тикки-Тук"
Т/с "Флиппер"
Играй, гармонь любимая!

РОССИЯ

Сергей Бондарчук, Евгений Меньшов, Александр Соловьев.

Детский сериал
10.35 "Золотой ключ"
11.00 "Военная программа"
Александра Сладкова

Тивиком

08.00 "Лоск". Погода
08.15 Канал истории
09.15 "В гостях у Тофика"

"Хитклиф"
11.00 "Фурама"
11.55 Д/ф Дикая планета "Глаза змеи"

Ариг Ус

09.00 Новости
09.30 Х/фильм "Не послать ли нам гонца?"

Провинциальные анекдоты (1994 г. - выпуск-лауреат Международного телефестиваля "Бархатный сезон", г.Киев)

СТС - БАЙКАЛ

17.00 Скрытая камера
18.00 Музыкальные поздравления в программе "MUSIC CLUP"

НТВ

09.00 "Сегодня"
09.05 Комедия "Рратарь"
10.25 Путешествия натуралиста

10.55 Погода на завтра
11.00 "Сегодня"
11.05 "Михаил Евдокимов, Лион Измайлов - смешной концерт"

ЗДОРОВЬЕ НАЦИИ И НАРОДА

Фруктовый сад, 0.5л - 10.50р.
Фруктовый сад, 1л - 17.50р.
Фруктовый сад, 2л - 34.00р.

Четкий, 2л - 28.00р.
Московский вус 1л - 16.50р.
Моя семья, 0.2л - 5.70р.

Актив и К

СОКИ
НЕКТАРЫ
НАПИТКИ

тел: 41-21-89

41-29-87 м/ф

ТРЕБУЕТСЯ ТОРГОВЫЙ ПРЕДСТАВИТЕЛЬ

Улан-Удэ, ул. Тулаева, 63

МЕНЕДЖЕР ПО ТОРГОВЛЕ, ГЛ. БУХГАЛТЕР

ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ • 21-62-62 • ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ •

Суббота, 9

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

Новости
Мультифильм: "Муравьишка-стусишка"
Т/с "Флиппер"
Служу России!

РОССИЯ

Фильм-сказка "Шаг с львицей", 1970 г.
"Дракоша и компания"
"Русское лото"

МОСКВА. НЕДЕЛЯ В ГОРОДЕ
12.15 "Утренняя почта"
12.50 "Городок". Дайджест
13.20 РОДНОЕ КИНО. "Весна на Заречной улице". 1956 г.

Тивиком

08.00 "Лоск". Погода
08.15 Канал истории
09.15 "В гостях у Тофика"

РОССИЯ

08.00 "Лоск". Погода
08.15 "Семейное кино". "Одиссея"
09.15 "В гостях у Тофика"

Тивиком

08.00 "Лоск". Погода
08.15 "Семейное кино". "Одиссея"
09.15 "В гостях у Тофика"

19.00 Семейное кино: "Р три часа ночи"
20.00 Лоск. Погода
20.30 Х/ф "Сумасшедшие на стадионе"

Ариг Ус

09.00 Новости
09.30 Х/ф "Достоиние республики", 1-2 с.
12.00 Пестрая лента: Валерий Ободзинский

СТС - БАЙКАЛ

09.00 Т/с "Зак и секретные материалы"
09.30 Сказки для больших и маленьких

18.30 ОСП-студия
19.30 Игровое шоу Федора Бондарчука "Кресло"
20.45 Т/с "Убойная сила-2"

НТВ

09.00 "Сегодня"
09.05 Михаил Жаров и Людмила Целиковская в комедии "Близнецы"

Организация купит экспортную сосну диаметром от 32 см. Дорого. Тел.: 44-73-62.

Стрелка, территория базы «Водкомплект».

17.00 "Сегодня"
17.20 Премьера. НТР представляет. "Истории охотника за крокодилами", 2 серия

АКТИВ И К ПРЕДЛАГАЕТ СОЛЬ ЛИЗУМЕЦ В БРИКЕТАХ ПО 5 КГ. ДЛЯ ЖИВОТНОВОДСТВА
Г. Улан-Удэ, ул. Тулаева, 63
ТЕЛЕФОН: 41-21-89 21-48-87

Боханскому педагогическому училищу им. Доржи Банзарова - 70 лет

ДОРОГИЕ УЧИТЕЛЯ, БОЛЬШОЕ ВАМ СПАСИБО!»

ВЫПУСКНИКИ ВСПОМИНАЮТ:

Хамтушева Елена Александровна, кандидат педагогических наук, доцент БГУ. Я училась в Боханском педагогическом училище с 1960 по 1964 года...



училище в 1935 г., 1-ый выпуск. Работал по специальности в школах района. Призван в ряды Советской Армии с августа 1941 г. Служил в Забайкальском военном округе рядовым и исполнял должностные обязанности...



1945 года был артехником старшим дивизиона 73 отдельной зенитной бригады ПВО. С февраля 1945 по декабрь 1945 года работал начальником артепоборона 311 ОЗАДМКА. После увольнения в запас, в сентябре 1946 года я поступил в Боханское педагогическое училище...

Михаил Леоньевич - преподаватель математики; Дмитриев Дмитрий Петрович - преподаватель истории; Никифоров Лавр Иванович - преподаватель бурятского языка и литературы. Мечта юности, как первая любовь не забывается до самой старости...

Сентябрь 1942 по 1943 года был курсантом ЛКАТУ ордена Ленина. С июня 1943 года был артехником старшим дивизиона 871 зенитного артиллерийского полка. С июня 1944 по февраль 1945 года был артехником старшим дивизиона 871 зенитного артиллерийского полка...

САХАРОВ Михаил Александрович, с 1915 года рождения, Боханское педагогическое училище...

УЧИТЕЛЬ, ПЕРЕД ТИМ НЕМ ТВОИМ...

ХАМИШКЕЕВА Миря Матвеевна, кандидат филологических наук, доцент БГУ.

Я училась в Боханском педагогическом училище с 1960 по 1964 года. В нашей группе «А» училась в основном девушки и двое парней. Куратором группы у нас был Зигбо Дамбаевич Гомбожабай...

В семье я была самой старшей из двенадцати детей. Мои родители Николай Хангалжинович и Степанида Николаевна Хамтушевы как могли помогали мне. Когда я приехала домой, рассказывала своим младшим братьям и сестрам о нашем училище, о мудрых наставниках, учителях...

Дорогие учителя! Большое Вам спасибо! - говорю от имени выпускников БГУ и от имени семьи Хамтушевых.

Сегодня мы гордимся и радуемся успехам родного педагогического училища. Боханского педагогического училища, давним многим тысячам студентов путевку в жизнь!

Миря ХАМИШКЕЕВА, кандидат филологических наук, доцент Бурятского государственного университета, Почетный работник высшего профессионального образования Российской Федерации. НА СПИМКАХ: выпуск 1954 года; Сахаров М.К.; семья Хамтушевых.

Бурятскому драматическому театру им. Х. Намсараева - 70 лет

Намжил Гармаевич БАЛДАНО - народный писатель, народный артист Бурятии, заслуженный деятель искусств Российской Федерации, родился 20 октября 1929 года в селе Оронгой в крестьянской семье. Учился в Жаргалантуйской церковно-начальной школе, в 1926-1928 годах находился на комсомольской работе. Человек, посвятивший в историю бурятского искусства как составитель сводного варианта героического эпоса «Гэсэр». Одного этого труда хватило бы ему, чтобы остаться в памяти народа на многие-многие десятилетия. Специфика же моих воспоминаний связана с историей бурятского драматического театра и именно эту историю творчество Намжила Гармаевича представляю читателям в связи с 95-летием его рождения и 70-летием театра.

бурятский музыкально-драматический театр был награжден орденом Ленина. Драматургу и режиссеру Н.Г. Балдану было присвоено звание заслуженного деятеля искусств РСФСР. Не прекращалась работа театра и в годы войны. Первой бурятской пьесой на тему войны, поставленной на сцене, был спектакль «Рыбаки Байкала», автором был Н. Балдано. Патристическую тему развивала также новая пьеса и постановка Н. Балдано «Байжа-Барас батор» (1944 г.).

подготовки спектаклей, так и для показа жителям столицы. У театра был необходимый транспорт: три грузовые машины, одна легковая, удобная передвижная электро-станция для выступлений на колхозных сценах, где еще не было электрического освещения. Подготовив репертуар и показав его общественности Улан-Удэ, весь состав труппы со складными декорациями и реквизитом,

60 ЛЕТ ОТДАНЫ ИСКУССТВУ

которую произвели в день открытия: служить и избранному искусству верю и предано, отдать все силы для развития театра - они пронесли через всю свою жизнь. Премьера спектакля прошла с успехом. Н. Балдано - автор пьесы, здесь же играл роль Доржи - молодого коммуниста. Найдан Гендунова создала роль Жалмы-комсомолки. Они в спектакле представляли активную, организующую силу, к которой шла с доверием основная масса зрителей.

Свой первый сезон театр открыл 17 декабря 1932 года спектаклем «Барьеры» А. Шадая и А. Миронского. Пьеса также, как и «Прорыв», родилась из наблюдений над моментами строительства паровозового завода. Критики того времени, говоря об актерском исполнении, выделяли игру Ч. Генинова и Н. Балдано. Во втором сезоне в 1933 году театр поставил новую пьесу Н. Балдано «Кто он?» Недавний студент, сначала педагог техникума, затем техникума искусств, настойчиво работая над собой, стал не только отличным актером, но и драматургом, а позднее - и режиссером театра. Еще студентом актер и драматург Н. Балдано обнаружил склонность к режиссуре, в постановках первых спектаклей «Новый путь», «Прорыв» участвовал в качестве второго режиссера. Первой самостоятельной работой режиссера Балдано была комедия Б. Барадина «Жиган», премьера которой состоялась в январе 1933 года и получила хорошие отзывы критиков. Летом 1933 года двумя студентами режиссерского факультета ГИТИСа им. Луначарского А. Африкановым и С. Бенкендорфом была поставлена пьеса С. Третьякова «Рыцарь, Князь», к тому времени объединившая многие сцены мира. В качестве режиссера выступил Н. Балдано, помогавший русскому постановщику работать с бурятскими актерами. Он же играл роль капитана британского судна «Коккерфер», на борту которого происходили многие сцены. Владимир Халматов играл роль агента американской фирмы «Холмес», Ч. Генинов - китайского студента, Н. Гендунова - мальчика-боя. Именно эти роли были главными и заглавными и выделялись четкой разрабочанностью, профессионализмом.

Нельзя не сказать еще об одной стороне творчества Н. Балдано в те годы переводческой, ибо в 1935 году была поставлена комедия С. Моляна и Штока «Отважный трус» в переводе Н. Балдано. Из работ последующих лет наиболее значительными и удачными явились роли Береста в спектакле А. Корнейчука «Платон Кречет» (1936-37 гг.), постановка комедии А. Шадая «Мирги», спектакль «Два друга», «Эржи» (он же автор и постановщик), «Стан степей», «Один из многих» (1937 г.). В этих пьесах зрители видели отражение проблем своего времени, охотно посещали эти спектакли и с удовольствием даже если они не были отмечены печатью большого успеха.

Летом 1938 года коллектив театра выступил два больших спектакля «Отелло» Шекспира и «Баир» Г. Цыдымжапова. Вошли в историю молодого бурятского театра имена первых исполнителей главных ролей в шекспировской трагедии: Отелло - Г.



Н. Балдано в роли Президента в спектакле «Отелло». 1938 г.

Цыдымжапов, Дездемона - М. Шамбуева, Яго - Н. Балдано, Кассио - В. Халматов, Эмилия - Т. Гергесова. «Отелло» стал итоговой работой труппы над произведениями мировой классики в 30-ые годы.

В 1939 году режиссер русского театра Г. Мирский ставит «Коварство и любовь» Шиллера. В Халматов - в роли Фердинанда, Т. Гергесова в роли Луизы, музыкант Мухомор - Ж. Иванова, Президент - Н. Балдано и опять известные имена и фамилии в главных ролях. Сезон 1939-40 года в бурятском музыкально-драматическом театре был необычным, особенным. Республика готовилась к I Декаде искусства и литературы в Москве. Только что организованный музыкально-драматический театр поставил перед собой трудную задачу - показать на Декаде первую национальную оперу.

Либретто будущей оперы написал Н. Балдано, положив в основу популярную бурятскую историческую повесть о Шоню-Баторе. Драматург взял из сюжета большого эпического сказания конфликт между сыновьями хана: старшим, трусовым, завистливым Эрхэ-Мэргэном, младшим - отцом и младшим, благородным Шоню-Батором, получившим в наследство сердце. Он обладает добрым, честным сердцем, богатырской силой, защищая простой народ, он вступает в конфликт с отцом, соответственно с братом, коварным Эрхэ-Мэргэном. Используя фольклорные напевы и мелодии, музыку к опере написал профессор Свердловской консерватории М.П. Фролов. 20 октября 1940 г. показом спектакля «Эрхэ-Бууд батыр» в филармонии Большого театра СССР состоялось торжественное открытие I Декады литературы и искусства Бурятии, спектакль прошел с огромным успехом. Прошло 60 с лишним лет, как Н. Балдано создал это произведение, и сегодня оно занимает место в репертуаре академического театра оперы и балета.

Во время Декады получило высокую оценку критиков, зрителей еще одно произведение, написанное Н.Г. Балданом. Это пьеса о современной бурятской деревне «Эржэн». Автор пьесы был и ее постановщиком.

На бурятских спектаклях в Москве присутствовали руководители партии и правительства. По итогам Декады

в центре пьесы легендарный эпический образ героя бурятских исторических сказаний - Байжа-Барас батора, возглавившего борьбу бурят против иноземных поработителей. В роли Байжи выступил Ах. Линховоин, его возлюбленной Уран-Туа - молодая актриса Лидия Абушеева. Спектакль воспевал героизм защитников Родины, призывал к преданности Отчизне, и эта его главная тема была созвучна периоду,



С.А. Бенкендорф, А.В. Африканов, Н.Г. Балдано. 1933 г.

переживаемому советским народом в дни войны.

Весной 1974 года состоялась премьера пьесы Н. Балдано «Баян гол» («Богатая долина»). Это произведение о сельских тружениках Бурятии в первые послевоенные годы, о заботах колхозников по выращиванию хороших урожаев. Главные роли играли и известные артисты П. Николаев, Ю. Шалгина, Б. Аюшин, Д. Дондук, Н. Гендунова. В 1950 году было вынесено решение Совета Министров Бурят-Монгольской АССР о реорганизации Бурят-Монгольского ордена Ленина музыкально-драматического театра.

К этому времени в театре фактически существовали две самостоятельные труппы - драматическая и музыкальная. Решением Совета Министров Республики на базе драматической труппы был организован передвижной драматический театр на базе музыкальной труппы открыл ордена Ленина театр оперы и балета.

Со вновь созданным передвижным театром объединили колхозный драматический театр - это было второе рождение Бурятского драматического театра. В состав труппы вошли заслуженные артисты РСФСР Найдан Гендунова, Антроп Ильин, Николай Таров, заслуженные артисты БМАССР Жутдур Пагван, Юлия Шалгина, Петр Николаев, Георгий Лосев, Жамсо Иванов, Дагба Дондук, Софья Халтагарова, Буда Вамшилов, Иван Миронов и другие.

Директором и главным режиссером театра в 1950 году был назначен заслуженный деятель искусств России, народный артист БМАССР Намжил Гармаевич Балдано. Коллективу театра было предоставлено в Улан-Удэ хорошо оборудованное стационарное помещение, приспособленное как для репетиции и

погруженными на машины, отправляясь на гастроли в самые отдаленные районы республики, гастролы иногда продолжались 6-7 месяцев. Занимаясь административной деятельностью по руководству новым театром, Н. Балдано не оставляет и творческой деятельности. В 1950 году была поставлена его новая пьеса «У истоков родника», посвященная

теме развития жилищного строительства в республике. Этим постановкой театр попытается откликнуться на важную проблему укрепления колхозов.

Театральный сезон 1953-54 годов открылся новой пьесой Н. Балдано «Память великого костра» - о братстве и дружбе русского и бурятского народов за установление Советской власти в Забайкалье. Спектакль был поставлен выпускником ГИТИСа, режиссером Б. Аюшиным.

С 1954 по 1965 год Н.Г. Балдано являлся председателем правления Союза писателей республики, избирался в состав правления Союза писателей СССР и РСФСР. С 1955 года до последних дней жизни возглавлял республиканский комитет защиты мира. Многолетняя активная работа на этом посту отмечена медалью «Борцу за мир». Третьжды избирался депутатом Верховного Совета Бурятской АССР, был Председателем Верховного Совета Республики. За заслуги в области развития литературы и искусства Н.Г. Балдано награжден был орденами Октября, Копь революции, Трудового Красного Знамени, «Знак Почета» и многими медалями.

77 лет прожила Намжил Гармаевич. Из них 60 отданы искусству, литературе. Прожитая была большая жизнь, наполненная творчеством, высоким служением народу, и первые шаги на этом пути были сделаны в бурятском театре драма.

В. БАБУЕВА,
зам. уполномоченного
Заслуженный работник
культуры РБ.



Хүндэтэ Эржена ба Балдоржо!

Гэр бүлэ болохоорнай үнэн зүрхэнһөө халуунаар амаршалнабди. Үргэн дуута замдантай зол жаргал, эмүүр энхэ ушарга лэ гэжэ хүсэнбди. Хүхэ мүнхэ тэнгэри шэнги үүлэн холбоотой, хүрһэнтэ алтан дэлхэй шэнги үндэрэн холбоотой, үргэн мүнэн шэнги эхээрэ холбоотой, үндэр модон шэнги оройгоороо нолооржа нуугым гаа!

Үетэн нүхэд, түрэлхиц.

Соёлой

АНТОН ЧЕХОВЭЙ ЗҮЖЭГ АНХА ТҮРҮҮШЫНХИЕЭ

Х.Намсараевай нэрэмжтэ буряад драмын академическэ театрай тайзан дээрэ табигдахаар хараалагданхай. А.И.Чеховэй «Чайка» гэхэн пьесе зүжэг болгон табиха хүсэлтэй, репетици хэжэ эхилхэн бурдрамынхидтай хаяхан журналистнууд уулзажа, шэнэ найруулгаар хонирхоһон байнабди.

Энэ зүжэг табиха эхилхэн театрай ахамд режиссер, Буряад Республикын габыята артист Цырендоржо БАЛЬЖАНОВ иигэжэ хөөрөө хэн:

- Мүнөө жэлдэ манай театрга дэмбэрэлтэ жэл боложо байна. Нэн түрүүн театрай байгуулагдаһаар 70 жэлэйнгээ ойн баярые угтана. Хоёрдохөөр, баяр дээрэ баяр нэмэжэ, хая ВСГАКИ дүүргэһэн хорёод артистнууд нэмэжэ ерээ.

Анхан манай театрга Чеховэй, Брехтын зохоолуудаар зүжэгүүд табигдаагүй байгаа. Нонин гэхэдэ, XIX зуун жэлэй һүүд багта бэшгэдхэн «Чайка» гэхэн пьесе түрүүн комеди гэжэ нэрлэгдэхэн байгаа, тэрэшлэн тэрэ үедэ искуствада, лигтературада, оюун ухаанда хубилаланууд боложо, шэнэ түхэлнүүд мүнцэлжэ байгаа. Харин бидэнэй, мүнөө III мянган жэлдэ ажаһуугшадай эстетикэ, бүхы юумэн баһал хубилжа, зоной зохоохы ажал ондоо болоно, тиммэхэ энэ Чеховэй зүжэг найруулха гэхэн шанга, ехэ шалгалта урдаа табыад байнабди, - гэжэ республикын Гүрэнэй шангай лауреат Цырендоржо Дондокович хөөрбэ.

Гурбан үеһн артистнууд - аха, дунда болон залуу мэргэжэлгэд

хабаадана, дүй дүршэл ехэтэй Лариса Ильинична Егорова (Аркадина), Михаил Гомбоевич Елбонов (Тригорин) гэгшэдэй хажууда залуу халаан - Дарима Лубсанова (Нина) Баяр Ендонов (Тренлев) гэгшэд хабаадана гэжэ тэрэ тодорхойло. Репетициһэнь бидэшые хэнэг харабабди.

Энэ пьесые бэлигтэй драматург, уран зохоолош, нэст Михаил Батоин оршуулаа. Театрай ахамд уран зурааша, республикын габыята уран зурааша Бальжинима Доржив энэ зүжэгы шэмгэлэнэ. Энэ зүжэгтэй премьерэ ноябрийн 14-дэ болохоор хараалагданхай.

Россин арадай артистка Л.И.ЕГОРОВА иигэжэ тэмдэглээ хэн:

- Октябрийн 12-то буряад искуствада, буряад драмын театрай тайзан дээрэ 35 жэлэй туршада ажаллажа байнаб. Чеховэй «Три сестры» гэхэн зүжэг табиха хүсэдэг хэмди. Мүнөө Аркадинагай роль наадаха болоһондоо баяртайб, зол тудад гэжэ сэгнэнэб, үнинэй классикада наадаагүйб. Бальжановнай артистаар анхан ерһэн гэшэ, тиммэхэ тэрэнэй туһаламжада этигэнэб. Ажабайдал ади хоер ондоо үеһн зоной ажаһуудал, актер зоной зохоохы ажал, театрай харилсаан тухай энэ зүжэг соогоо хөөрэхэ хүсэлтэйбди.

Залуушуулгай суг хүдэлхэмнай, нонин зүжэг болохо бээ гэжэ этигэнэб.

- хаяхан артистнууд болоһон бидэндэ ехэ харюусалга даалагдана, - гэжэ залуу артистка Дарима Лубсанова (Нина) тэмдэглээ.

Тус театрай директор,



Россин габыята Доржо Норбосанов СУЛЬТИМОВ байсангай - 70 жэлэймнай баяр суута зоноймнай Балданогой 95 жэл, Чойн Гениновэй 95 жэл, Шангинагай 90 жэл, Баян Ринчиногой 95 жэл, Чимитовагай, Уладаевагай, Бутухановай 70 найа баярнууд тэмдэглэгдэ. Ноябрьн 12-һоо театраймнай 70 жэлэй ёһололой үдэшэнүүдтэ конференцидэ, зүжэг харагшадаа ури хүлэһэнбди.

Бэлигма ОРБОНОВА ЗУРАГ ДЭЭРЭ: М.Г.Е. Ц.Д. Бальжанов репетициин үедэ.

РАДИКА БАЗАРОВА

НАМАРАЙ АМАРАЛТА - САГҢАА УРИД

Улаан-Үдэдэ гепатит «А» үбшэнэй улам хүжэрхэнһөө боложо, хотын ехэнхи дунда нургуулинууд намараингаа амаралта сагһаа урид эхилээ. Тиигэжэ үхибүүд хоёр долоон хоногой туршада амарха болоно. Амаралтын үедэ нургуулинуудта үбшэниие усадхаха хэмжээнүүд абтаха юм.

Ц.НАДЦАЛОВА.

Агын һонинуудые дуулаха гээ хаа... «ТОЛОН» СОНИНДО ЗАХИЛ ХЫТ

Бүгэдэ Буряадай «Толон» сонин 1989 ондо байгуулагдһан түүхэтэй. Энэ хадаа шэнэдхэн байгуулгын үе болоно. Округой түрүүшүүлэй, арад зоной үүсхэлээр, түүхэеэ, ёһо заншалаа, түрэл буряад хэлээ һэргээхэ зорилготойгоор сонин барлагдажа эхилээ хэн.

Түрүүшын редактораар Ц.Гонгоров томилогдоо бэлэй. Мүнөө газетэ улам хүжэжэ, А-3 гэхэн түхэлэй хуугаһан дээрэ хэлбэгдэн гарана. Эдэбхи, үүсхэл ехэтэй ахамд редактор Б.Согномовой удардалга дор 20 гаран зон таһагуудта хубааран, үрэтэй гүнтэйгөөр ажаллана. Тодорхойлон хэлэхэдэ, нийтэ политическэ, уран зохоолой болон соёлой, бэшгэй,

залуушуулай, хүдөө ажыхын, экономикын гэхэн таһагууд эдэбхитэй ажалаа эрхилдэг. Мүн тиихэдэ, кварталай нэгэ удаа гарадаг хабсаргалтанууд бии. Уран зохоолой болон соёлой темэдэ зорюулагдһан «Улаалзай», шажан мүргэлдэ «Дунгар», залуу үетэндэ «Үетэн» хабсаргалтанууд өөһэдын уншагшадые хонирхуулан байдаг. Тиин «Толон» газетэ Федеральна хэлхэе холбооной каталогта оруулагданхай, тиимэхэ ямаршые почтоһоо захил хэхэдэ болоно.

Каталогтэй сэн - 42 түхэриг, индекс - 54791. Бүгэдэ Буряадай «Толон» сонин захижа, хонирхон уншахыетнай урялаһабди.

Ц.НАДЦАЛОВА.

Буряад Республикын Президент, Арадай Хурал болон Правительство «Буряад үнэн» хэблэлэй байшан» гэхэн гүрэнэй унитарна предприятини генеральна директор, «Бурятия», «Буряад үнэн» газетэнүүдэй ахамд редактор, Буряадай арадай уран зохоолош, республикын Уран зохоолошдой холбооной правленийн түрүүлэгшэ А.Л.Ангархаевта хайрата ахынь АНГАРХАЕВ Жалсан Лопсонович наһа бараһан ушараар гүнзэгы шаналал гашуудалаа мэдүүлнэ.

Хайрата аха АНГАРХАЕВ Жалсан Лопсонович сагһаа урид наһа бараһан ушараар Буряад Республикын Президентын болон Правительство Мэдээсэлэй болон хэблэлэй управлен «Буряад үнэн» хэблэлэй байшан» гэхэн гүрэнэй унитарна предприятини генеральна директор, «Буряад үнэн» болон «Бурятия» газетэнүүдэй ахамд редактор А.Л.Ангархаевта гүнзэгы шаналал гашуудалаа мэдүүлнэ.

Хайрата аха АНГАРХАЕВ Жалсан Лопсонович сагһаа урид наһа бараһан ушараар Буряад Республикын Арадай Хурал хэблэлэй албан «Буряад үнэн» хэблэлэй байшан» гэхэн гүрэнэй унитарна предприятини генеральна директор, «Буряад үнэн», «Бурятия» газетэнүүдэй ахамд редактор А.Л.Ангархаевта гүнзэгы шаналал гашуудалаа мэдүүлнэ.

Хайрата аха ЖАЛСАН ЛОПСОНОВИЧОЙ 62-той боложо ябатараа, сагһаа урид наһа бараһан ушараар «Буряад үнэн» хэблэлэй байшан» гэхэн гүрэнэй унитарна предприятини коллектив, Буряадай Уран зохоолошдой холбооной правленийн энэ хэблэлэй байшанай генеральна директор, «Буряад үнэн» болон «Бурятия» сонинуудай ахамд редактор, Буряадай Уран зохоолошдой холбооной правленийн түрүүлэгшэ, Буряадай арадай уран зохоолош А.Л. Ангархаевта гүнзэгы шаналал гашуудалаа мэдүүлнэ.

Ноябрийн 1-эй үдэр 11-һээ 13 саг бологор Октябрьская гудамжын 8-дахы гэрэй 15-дахы байраһаа хүдөө габигдаха.

Улаан-Үдэдэ ажаһуудаг Гүнхэнэй нотагаархид «Буряад үнэн» хэблэлэй байшан» гэхэн гүрэнэй унитарна предприятини генеральна директор, ахамд редактор, Буряадай арадай уран зохоолош А.Л. Ангархаевта хайрата ахынь АНГАРХАЕВ Жалсан Лопсонович наһа бараһан ушараар гүнзэгы шаналал гашуудалаа мэдүүлнэ.

Хайрата эгшэ КУШЕЕВА Буня Гатаповнагай наһа бараһан ушараар Л.В.Потановай гэр бүлгын ветеран, Буряад ороной түрүү кооператор, Буркооп правленийн Советэй түрүүлэгшэ байһан Б.Г.Кушев тэрэнэй гэр бүлэдэ, түрэлхидтэ, дутын хүүнүүдтэ шаналал гашуудалаа мэдүүлнэ.

Хайрата эгшэ КУШЕЕВА Буня Гатаповнагай наһа бараһан ушараар Гармаевтанай, Очиров Раднаевтанай, Семеновтоной, Тарнуевтанай гэр бүлгын ажалай ветеран Б.Г.Кушевтэ гүнзэгы шаналал гашуудалаа мэдүүлнэ.

Хүбүүн ИГОРИНИН сагһаа урид наһа бараһан ушараар Балдуевтэ бүлэ Балдуев Дмитриий Цынделовичэй гэр бүлэдэ шаналал гашуудалаа мэдүүлнэ.

Хайрата дүү БОТОВЕВ Михаил Николаевич наһа бараһан ушараар Буряад Республикын Президент болон Правительство Россин Федерацийн Юстици министретын Буряад Республикадахи хүтэһеэ начальник Б.Н. Ботовто гүнзэгы шаналал гашуудалаа мэдүүлнэ.

Эмхидхэн байгуулагшад - Буряад Республикын Президент, Арадай Хурал болон Правительство

Advertisement for the Buryat Republic's President, Parliament, and Government. It lists contact information for the editorial office, including phone numbers for various departments (editorial, advertising, sports, etc.), fax numbers, and addresses. It also mentions the newspaper's circulation and subscription rates.